

MIQUEL Y COSTAS & MIQUEL, S.A.

2017
INFORME ANUAL
ANNUAL REPORT

1750

1750
LD

MIQUEL Y COSTAS & MIQUEL, S.A.

GRUPO MIQUEL Y COSTAS
Principales magnitudes
financieras

La información se presenta consolidada en miles de euros (salvo que se indique lo contrario). Los datos de todos los ejercicios son comparativos al presentarse de acuerdo a las Normas Internacionales de Información Financiera.

GRUP MIQUEL Y COSTAS
Principals magnituds financeres

La informació es presenta consolidada en milers d'euros (llevat que s'indiqui el contrari). Les dades de tots els exercicis són comparatives, ja que es presenten d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financiera.

MIQUEL Y COSTAS GROUP
Financial highlights

The information is shown consolidated in thousand euros (unless stated otherwise). The data for all the years are comparable as they are presented in accordance with International Financial Reporting Standards.

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros					
	2015	% s/Vtas. % s/Vdes. % Sales	2016	% s/Vtas. % s/Vdes. % Sales	2017	% s/Vtas. % s/Vdes. % Sales
Ventas netas Vendes netes Net sales	223.331		227.761		242.895	
EBITDA ⁽¹⁾ EBITDA ⁽¹⁾ EBITDA ⁽¹⁾	52.939	23,7%	58.666	25,8%	61.773	25,4%
BDI BDI Net income	30.640	13,7%	34.233	15,0%	37.073	15,3%
Cash flow después de impuestos Cash flow després d'impostos Cash flow after tax	47.016	21,1%	50.460	22,2%	52.568	21,6%

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros		
	2015	2016	2017
Activo total Actiu total Total assets	350.040	350.330	372.775
Recursos propios Recursos propis Shareholders' equity	235.955	252.885	254.184
Endeudamiento financiero neto Endeutament financer net Net financial debt	(23.705)	(39.288)	(44.725)

(1) Resultado bruto de explotación, más amortizaciones y provisiones.

(1) Resultat brut d'explotació, més amortitzacions i provisions.

(1) Gross operating results plus amortizations and provisions.

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
Beneficio por acción ajustado ⁽²⁾ (euros) Benefici per acció ajustat ⁽²⁾ (euros) Adjusted earnings per share ⁽²⁾ (euros)	1,48	1,66	1,85
Dividendo devengado Dividend meritat Accrued dividend	9.000	10.500	12.500 ⁽³⁾
Dividendo por acción devengado ajustado (euros) ^{(2) (4)} Dividend per acció meritat ajustat (euros) ^{(2) (4)} Accrued dividend per share, adjusted (euros) ^{(2) (4)}	0,44	0,52	0,642 ⁽³⁾
Pay out (Dividendo devengado / beneficio del ejercicio) Pay out (Dividend meritat / benefici de l'exercici) Pay out (Accrued dividend / profit for the year)	29,4%	30,7%	33,7%
ROE (BDI / Recursos propios medios) ROE (BDI / Recursos propis mitjans) ROE (Net profit / Average shareholders' equity)	13,5%	14,0%	14,6%
ROA (Beneficio de explotación / Activo total medio) ROA (Benefici d'explotació / Actiu total mitjà) ROA (Operating Profit / Total average assets)	10,8%	12,1%	12,8%

(2) Número de acciones en circulación ajustadas en 2015 y 2016 por las operaciones societarias realizadas.

(2) Nombre d'accions en circulació ajustades el 2015 i 2016 per les operacions societàries efectuades.

(2) Number of shares in circulation adjusted in 2015 and 2016 by corporate transactions carried out.

(3) Año 2017: importe pendiente de aprobación.

(3) Any 2017: import pendent d'aprovació.

(3) Year 2017: amount pending approval.

(4) Aumentado por la parte correspondiente a las acciones propias de la cartera.

(4) Augmentat per la part corresponent a les accions pròpies de la cartera.

(4) Increased by the corresponding part to the portfolio's own shares.

MIQUEL Y COSTAS & MIQUEL, S.A.

INFORME ANUAL
2017
ANNUAL REPORT

Domicilio:

Tuset, 8-10, 7ª planta
08006 Barcelona
(España)

Teléfono: 93 290 61 00

Fax: 93 290 61 28

www.miquelcostas.com

accionista@miquelcostas.com

Domicili:

Tuset, 8-10, 7a planta
08006 Barcelona
(Espanya)

Telèfon: 93 290 61 00

Fax: 93 290 61 28

www.miquelcostas.com

accionista@miquelcostas.com

Address:

Tuset, 8-10, 7th floor
08006 Barcelona
(Spain)

Telephone: (34) 93 290 61 00

Fax: (34) 93 290 61 28

www.miquelcostas.com

accionista@miquelcostas.com

Carta del Presidente Carta del President Letter from the Chairman	9
Composición del Consejo de Administración de la Sociedad Composició del Consell d'Administració de la Societat Composition of the Board of Directors of the Company	15
Estructura del Grupo Estructura del Grup Group structure	16
Información relativa al ejercicio Informació relativa a l'exercici Financial year information	21
Capital humano Capital humà Human capital	25
Formación Formació Training	28
Calidad Qualitat Quality	34
I+D+i R+D+I R&D&I	37
Medio ambiente 2017 Medi ambient 2017 Environment 2017	41
Inversiones Inversions Investments	45
Bolsa Borsa Stock market	48
Datos económico-financieros Dades economicofinanceres Economic-financial information	50
Cuentas de pérdidas y ganancias Comptes de pèrdues i guanys Profit and loss accounts	52
Balances de situación Balanços de situació Balance sheets	54
Estados de flujos de efectivo Estats de fluxos d'efectiu Cash flow statements	57

Carta del Presidente

Estimados accionistas:

Tengo la satisfacción de dirigirme de nuevo a ustedes para destacar las principales características que han marcado la marcha del Grupo durante 2017.

El ejercicio se ha desarrollado en un contexto de recuperación de la economía mundial, que se ha extendido a la mayoría de los países. La recuperación del comercio mundial ha coincidido con la mejora del clima empresarial y con un traslado de la demanda hacia regiones más intensivas en importaciones.

En la zona euro la economía ha crecido un 2,5%, con una expansión sólida y generalizada, en un periodo de 18 trimestres de crecimiento ininterrumpido. El empleo ha aumentado un 1,6 % hasta situarse en su máximo histórico, reduciéndose el desempleo hasta su nivel más bajo desde el primer trimestre de 2009. Este sólido comportamiento de la economía real, ha venido acompañado por una evolución similar de la inflación, que se ha situado en un promedio del 1,5%.

La economía española ha experimentado un crecimiento estimado del PIB por encima del 3% en 2017. Factores como un entorno mundial más positivo, la creación de empleo, los tipos de interés bajos y la reducción del endeudamiento del sector privado han propiciado un buen comportamiento del consumo, las exportaciones y la inversión.

En el sector del papel y la celulosa donde opera el Grupo, cabe destacar que, en

Carta del President

Benvolguts/es accionistes,

Tinc la satisfacció de dirigir-me de nou a vostès per destacar els aspectes principals que han marcat la marxa del Grup durant el 2017.

L'exercici s'ha desenvolupat en un context de recuperació de l'economia mundial, que s'ha estès a la majoria dels països. La recuperació del comerç mundial ha coincidit amb la millora del clima empresarial i amb un trasllat de la demanda cap a regions més intensives en importacions.

A la zona euro, l'economia ha crescut un 2,5%, amb una expansió sòlida i generalitzada, en un període de 18 trimestres de creixement ininterromput. L'ocupació ha augmentat un 1,6% i s'ha situat en el màxim històric, alhora que ha baixat l'atur fins al nivell més baix des del primer trimestre del 2009. Aquest comportament sòlid de l'economia real ha estat acompanyat per una evolució similar de la inflació, que s'ha situat en una mitjana de l'1,5%.

L'economia espanyola ha experimentat un creixement estimat del PIB per sobre del 3% el 2017. Factors com ara un entorn mundial més positiu, la creació de llocs de treball, els tipus d'interès baixos i la reducció de l'endeutament del sector privat han contribuït a un bon comportament del consum, les exportacions i la inversió.

En el sector del paper i la cel·lulosa en què opera el Grup, cal destacar que el

Letter from the Chairman

Dear shareholders,

I am pleased to once again be highlighting the main milestones of the Group's progress in 2017.

This was a year marked by the recovery of the global economy, which extended to most countries. The recovery of global trade coincided with an improved business climate and a shifting of demand towards more import-intensive regions.

In the Eurozone the economy grew by 2.5%, with a solid overall expansion and 18 quarters of uninterrupted growth. Employment gained 1.6% to hit a historical high, with unemployment at its lowest since the first quarter of 2009. This strong behaviour of the real economy was accompanied by a similar evolution in inflation, which has settled at an average of 1.5%.

The Spanish economy experienced GDP growth estimated at above 3% in 2017. Private consumption, exports and investments have done well thanks to factors like a more positive global context, job creation, low interest rates and the debt reduction of the private sector.

It should be noted that in the paper and cellulose sector where the Group operates, domestic paper and cardboard production in Spain in 2017 was 6.2 million tonnes, in line with 2016, whereas cellulose production increased 1.4% year-over-year to 1.7 million tonnes. In terms of Europe as a whole, paper and

2017 en España, la producción nacional de papel y cartón se ha situado en 6,2 millones de toneladas, en línea con la del ejercicio 2016, y la de celulosa en 1,7 millones, lo que representa un incremento del 1,4% respecto al año anterior. En el ámbito europeo, las cifras superan las del ejercicio pasado en un 1,5% en lo que respecta a papel y cartón y en un 2,2% en lo que se refiere a celulosa.

En este contexto, durante el ejercicio 2017, el Grupo ha alcanzado una cifra de negocios de 242,9 millones de euros, superando la del ejercicio anterior en un 6,6%. El beneficio neto se ha situado en 37,1 millones de euros, lo que supone un crecimiento del 8,3%, que se apoya en la línea de productos industriales, por la aportación de Terranova y de las pastas especiales y, en menor medida, en la línea de la industria del tabaco, que ha experimentado un ligero aumento por la mejor composición de la oferta. Ha contribuido también a la mejora del resultado la eficiencia en las operaciones, con la concurrencia de las inversiones realizadas, y el menor precio de la energía eléctrica.

Las inversiones en activos fijos materiales en el ejercicio han sido de 14,8 millones de euros y han estado orientadas a la mejora de la calidad y a la reducción de los costes productivos así como al desarrollo de nuevos productos, la protección del medio ambiente y la optimización energética.

En 2017 el Grupo ha aplicado recursos por importe de 4,7 millones de euros a la mejora del entorno medioambiental a través de la reducción del consumo de energía y agua así como de la disminución de la generación de residuos.

2017 a Espanya la producció nacional de paper i cartró s'ha situat en 6,2 milions de tones, en línia amb la de l'exercici 2016, mentre que la de cel·lulosa s'ha situat en 1,7 milions, xifra que representa un increment de l'1,4% respecte de l'any anterior. En l'àmbit europeu, les xifres superen les de l'exercici passat en un 1,5% pel que fa al paper i cartró i en un 2,2% quant a la cel·lulosa.

En aquest context, durant l'exercici 2017 el Grup ha assolit una xifra de negocis de 242,9 milions d'euros, de manera que ha superat la de l'exercici anterior en un 6,6%. El benefici net s'ha situat en 37,1 milions d'euros, xifra que suposa un creixement del 8,3%, que es fonamenta en la línia de productes industrials, per l'aportació de Terranova i de les pastes especials i, en menor grau, en la línia de la indústria del tabac, que ha experimentat un lleuger augment per la millor composició de l'oferta. També ha contribuït a la millora del resultat l'eficiència en les operacions, amb la concurrència de les inversions fetes, i el preu més baix de l'energia elèctrica.

Les inversions en actius fixos materials durant l'exercici han estat de 14,8 milions d'euros i s'han orientat a la millora de la qualitat i a la reducció dels costos productius, així com al desenvolupament de productes nous, la protecció del medi ambient i l'optimització energètica.

El 2017, el Grup ha aplicat recursos per import de 4,7 milions d'euros a la millora de l'entorn mediambiental mitjançant la reducció del consum d'energia i aigua, així com la disminució de la generació de residus.

cardboard grew by 1.5% and cellulose by 2.2% over the previous year.

In this context, the Group's turnover for 2017 was 242.9 million euros, a 6.6% gain over last year. Net profit grew 8.3% to 37.1 million euros, supported by the line of industrial products, the contribution from Terranova and special pulps, and, to a lesser extent, by tobacco industry products, which experienced a slight gain thanks to an improved composition of its offering. Operational efficiency also contributed to the improved results, along with investments made and a drop in electricity prices.

Investments in tangible fixed assets during the year amounted to 14.8 million euros and were aimed at improving quality and reducing production costs, and to developing new products, environmental protection and energy optimisation.

In 2017 the Group spent 4.7 million euros on improving the environment by lowering its energy and water consumption and reducing the amount of waste generated.

It also spent 2.8 million euros on Research, Development and Innovation, particularly focused on creating new products and developing production processes.

Con relación a las actividades de Investigación y Desarrollo e Innovación, centradas especialmente en la obtención de nuevos productos y en el desarrollo de los procesos productivos, el importe destinado ha ascendido a 2,8 millones de euros.

En cuanto al área de Recursos Humanos, cabe destacar que se ha prestado especial atención a la seguridad y prevención de riesgos laborales así como a la formación de personal, áreas a las que se han destinado un total de 2,2 millones de euros.

A lo largo del año 2017 el Consejo de Administración de la Sociedad se ha reunido en trece sesiones, en dos la Comisión de Recursos Humanos, Nombramientos y Retribuciones y en seis el Comité de Auditoría.

Durante el ejercicio, en cuatro ocasiones se han pagado a los accionistas dividendos por un importe total de 11,5 millones de euros: los dos primeros, uno a cuenta y el otro con cargo a los resultados del año 2016, por un importe bruto de 0,1241 y de 0,1511 euros por acción, respectivamente; los dos últimos a cuenta de los resultados del ejercicio 2017, por importe de 0,1529 y 0,1539 euros por acción. Así, en términos unitarios y tras el efecto de la autocartera, el dividendo bruto total pagado durante 2017 ha ascendido a 0,5820 euros por acción, lo que supone un aumento del 24,3% respecto al abonado el año anterior.

En 2017 la Sociedad matriz, actuando en el marco aprobado, ha adquirido 939.134 acciones propias por valor de 28,8 millones de euros y, por otro lado,

Pel que fa a les activitats de Recerca i Desenvolupament i Innovació, que s'han centrat especialment en l'obtenció de productes nous i en el desenvolupament dels processos productius, l'import destinat ha pujat fins als 2,8 milions d'euros.

Quant a l'àrea de Recursos Humans, cal destacar que s'ha prestat una atenció especial a la seguretat i prevenció de riscos laborals i a la formació de personal, àrees a les quals s'han destinat un total de 2,2 milions d'euros.

Durant el 2017, el Consell d'Administració de la Societat ha celebrat tretze sessions; la Comissió de Recursos Humans, Nombraments i Retribucions, dues; i el Comitè d'Auditoria, sis.

Durant l'exercici, s'han pagat dividendes als accionistes quatre vegades per un import total d'11,5 milions d'euros: els dos primers, l'un a compte i l'altre amb càrrec als resultats de l'any 2016, per un import brut de 0,1241 i de 0,1511 euros per acció, respectivament; i els dos últims, a compte dels resultats de l'exercici 2017, per un import de 0,1529 i 0,1539 euros per acció. Així, en termes unitaris i després de l'efecte de l'autocartera, el dividend brut total pagat durant el 2017 ha estat de 0,5820 euros per acció, xifra que suposa un augment del 24,3% respecte del que es va abonar l'any anterior.

El 2017, la Societat matriu, actuant en el marc aprovat, ha adquirit 939.134 accions pròpies per valor de 28,8 milions d'euros i, d'altra banda, d'acord amb l'execució del "Pla d'opcions sobre accions 2011" en curs, ha lliurat 37.275

In the Human Resources area a total of 2.2 million euros was spent, with a particular focus on safety and occupational risk prevention as well as workforce training.

In 2017 the Company's Board of Directors held thirteen meetings; the Human Resources, Appointments and Remuneration Committee held two meetings; and the Audit Committee held six meetings.

Shareholders were paid dividends four times during the fiscal year for a total of 11.5 million euros: of the first two, one was distributed to and the other charged to the 2016 results, at 0.1241 and 0.1511 euros per share, respectively; the second two were distributed to the 2017 results, at 0.1529 and 0.1539 per share. Thus, following the impact of the treasury shares, the total gross dividend paid in 2017 rose to 0.5820 euros per share, an increase of 24.3% over the previous year.

In 2017 the parent company, acting within the approved framework, purchased 939,134 of its own shares worth 28.8 million euros, and in turn issued 37,275 of its own shares worth 0.4 million euros to implement the current 2011 Share Option Plan. Following these transactions carried out during the year, the number of treasury shares as of 31 December 2017 was 1,236,498, or 6.0% of the share capital.

ha hecho entrega, en ejecución del “Plan de opciones sobre acciones 2011” en curso, de 37.275 acciones propias por valor de 0,4 millones de euros. Después de las citadas operaciones en el ejercicio, el número de acciones propias en autocartera a 31 de diciembre del 2017 asciende a 1.236.498, lo que supone una participación del 6,0% en el capital social.

En cuanto al comportamiento del valor en bolsa cabe destacar que, durante el ejercicio, la acción ha sido negociada en 255 sesiones, en las que el número de títulos ha ascendido a 3.860.934 y el efectivo se ha situado en 116,1 millones de euros, superando los valores del año anterior en aproximadamente el 70% en ambos casos, con dos sesiones hábiles menos. El precio a cierre de ejercicio ha sido de 36,01 euros, lo que supone una revalorización en el año del 45,5%.

Quiero poner de manifiesto que el ejercicio 2017, junto con 2018, constituyen una etapa que, como se anunció, el Grupo estableció para consolidar resultados y sentar las bases necesarias para poder abordar en el futuro un salto cualitativo. Con esta finalidad se están realizando importantes inversiones con objeto de aumentar la capacidad productiva, incrementar la productividad y crear nuevos desarrollos. Asimismo se están llevando a cabo políticas dirigidas a reforzar la estructura organizativa del Grupo y a mantener una sólida estructura económico-financiera, todo ello con el fin de estar preparados para afrontar un futuro prometedor de creación de productos y servicios para una nueva sociedad como la que se ve en el horizonte.

accions pròpies per valor de 0,4 milions d'euros. Després de les operacions esmentades de l'exercici, el nombre d'accions pròpies en autocartera amb data 31 de desembre del 2017 és d'1.236.498, xifra que suposa una participació del 6,0% en el capital social.

Quant al comportament del valor en borsa, cal destacar que, durant l'exercici, l'acció s'ha negociat en 255 sessions, en què el nombre de títols ha arribat als 3.860.934 i l'efectiu s'ha situat en 116,1 milions d'euros, de manera que s'han superat els valors de l'any anterior en prop del 70% en tots dos casos, amb dues sessions hàbils menys. El preu al tancament de l'exercici ha estat de 36,01 euros, xifra que suposa una revalorització del 45,5% en aquest any.

Vull fer palès que l'exercici 2017, juntament amb l'exercici 2018, constitueix una etapa que, tal com es va anunciar, el Grup va establir per consolidar resultats i assentar les bases necessàries per poder abordar un salt qualitatiu en el futur. Amb aquesta finalitat s'estan duent a terme inversions importants per tal d'augmentar la capacitat productiva, incrementar la productivitat i crear desenvolupaments nous. També s'estan aplicant polítiques dirigides a reforçar l'estructura organitzativa del Grup i a mantenir una sòlida estructura econòmicofinancera, tot això amb l'objectiu d'estar preparats per afrontar un futur prometedor de creació de productes i serveis per a una societat nova com la que es veu en l'horitzó.

In terms of stock market value, the shares were traded in 255 sessions during the year in which the number of securities increased to 3,860,934 with a cash value of 116.1 million euros, notably beating last year's figures by 70% in both cases with two fewer sessions. The year-end share price was 36.01, representing an annual appreciation of 45.5%.

I would like to reiterate that, as was announced, the Group has determined 2017 and 2018 to be a period for consolidating its results and laying the groundwork needed to take a qualitative leap forward in the future. With this goal in mind, major investments are being made in order to increase production capacity and productivity and create new developments. Policies are also being implemented to strengthen the Group's organisational structure and maintain a solid economic-financial structure, all so that we can be prepared to face a promising future of creating products and services for the new society now appearing on the horizon.

Finalmente deseo expresar mi agradecimiento a todos nuestros trabajadores, al equipo de dirección y al Consejo de Administración por su dedicación y esfuerzo y, por supuesto, a ustedes señores y señoras accionistas por el fiel apoyo y permanente confianza que nos brindan año tras año.

Per acabar, vull expressar el meu agraïment a tots els nostres treballadors, a l'equip de direcció i al Consell d'Administració per la seva dedicació i esforç i, per descomptat, a vostès, senyors i senyores accionistes, pel suport fidel i la confiança permanent que ens donen any rere any.

Finally, I would like to express my gratitude to all our workers, the management team and the Board of Directors for their dedication and effort, and, of course, to all our shareholders for the loyal support and continued trust they place in us year after year.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, sweeping initial 'J' followed by 'Mercader Miró' and a horizontal flourish at the end.

Jorge Mercader Miró
Presidente/President/Chairman

**Composición del Consejo
de Administración de
la Sociedad**

a 31 de diciembre de 2017

**Composició del Consell
d'Administració de
la Societat**

a 31 de desembre de 2017

**Composition of the
Board of Directors
of the Company**

at december 31, 2017

Presidente President Chairman	Excmo. Sr. D. Jorge Mercader Miró
Consejeros Consellers Directors	Sr. D. Antonio Canet Martínez Sr. D. Álvaro de la Serna Corral Sr. D. Eusebio Díaz-Morera Puig-Sureda Sr. D. Joaquín Faura Batlle Excmo. Sr. D. Carles Alfred Gasòliba Böhm Excmo. Sr. D. Joaquín Coello Brufau Joanfra, S.A. representada por / representada per /represented by Sra. D ^a . Bernadette Miquel Vacarisas
Consejero-Secretario Conseller-Secretari Secretary and Director	Sr. D. F. Javier Basañez Villaluenga
Vicepresidente Vicepresident Deputy Chairman	Sr. D. Jorge Mercader Barata

Estructura del Grupo

El Grupo MCM está compuesto por las siguientes sociedades:

SOCIEDAD MATRIZ

Constituida en 1879, su actividad se centra en la fabricación de papeles delgados y especiales de bajo gramaje, especialmente para el sector del cigarrillo, en las fábricas de Besós, Capellades y Mislata. Dispone de una oficina comercial en Filipinas para la promoción comercial.

SOCIEDADES DEPENDIENTES

Con fábrica en Tortosa. Productora de pastas textiles a base de lino y cáñamo para el sector del cigarrillo y de otras fibras (sisal, abacá, yute y algodón) para otros sectores industriales. Participada al 100%.

Con domicilio en Barcelona. Comercializadora de papeles y productos nacionales e importados que completan la gama de productos ofrecidos por el Grupo. Participada al 100%.

Domiciliada en Valencia. Es propietaria de la fábrica de Mislata. Participada al 100%.

Estructura del Grup

El Grup MCM està format per les societats següents:

SOCIETAT MATRIU

MIQUEL Y COSTAS & MIQUEL, S.A.

Constituïda el 1879, la seva activitat se centra en la fabricació de papeles primos i especiales de baix gramatge, especialment per al sector del cigarret, a les fàbriques del Besòs, Capellades i Mislata. Disposa d'una oficina comercial a Filipines per a promoció comercial.

SOCIETATS DEPENDENTS

CELULOSA DE LEVANTE, S.A.

Amb fàbrica a Tortosa. Productora de pastes tèxtils a base de lli i cànem per al sector del cigarret i d'altres fibres (sisal, abacà, jute i cotó) per a altres sectors industrials. Participada al 100%.

Amb domicili a Barcelona. Comercialitzadora de papeles i productes nacionals i importats, que completen la gamma de productes oferts pel Grup. Participada al 100%.

S.A. PAYÁ MIRALLES

Domiciliada a València. És propietària de la fàbrica de Mislata. Participada al 100%.

Group structure

The MCM Group is made up the following companies:

PARENT COMPANY

Founded in 1879, its operations entirely involve the manufacture of low-weight fine and special papers, especially for the cigarette industry, its various plants being located in Besós, Capellades and Mislata. It has a commercial office in the Philippines for promotion.

SUBSIDIARY COMPANIES

Plant located in Tortosa. Produces textile paper-pulp based on flax and hemp for the cigarette manufacturing sector. For other industrial sectors, it uses such fibres as sisal, Manila hemp (abaca), jute and cotton. 100%-owned.

Located in Barcelona. Engaged in marketing of national and imported papers and products that complement the range of products manufactured by the Group. 100%-owned.

Located in Valencia. It is the company owning the Mislata factory. 100%-owned.

MIQUEL Y COSTAS TECNOLOGÍAS, S.A.

Domiciliada en Barcelona. Consultora tecnológico-industrial. Participada al 100%.

Domiciliada a Barcelona. Consultora tecnològic-industrial. Participada al 100%.

Located in Barcelona. Technology and industrial consultancy. 100% owned.

MIQUEL Y COSTAS ENERGÍA Y MEDIO AMBIENTE, S.A.

Propietaria de una planta de cogeneración situada en La Pobla de Claramunt (Barcelona). Participada al 100%.

Propietària d'una planta de cogeneració situada a la Pobla de Claramunt (Barcelona). Participada al 100%.

Owner of a cogeneration plant in La Pobla de Claramunt (Barcelona). 100%-owned.

MB PAPELES ESPECIALES, S.A.

Con instalaciones industriales en La Pobla de Claramunt (Barcelona). Produce papeles especiales para uso industrial. Participada al 100%.

Amb instal·lacions industrials a la Pobla de Claramunt (Barcelona). Produeix papiers especials per a ús industrial. Participada al 100%.

With its industrial facilities located in La Pobla de Claramunt (Barcelona), it manufactures special papers for industrial uses. 100%- owned.

TERRANOVA PAPERS, S.A.

Con planta de producción en la Pobla de Claramunt (Barcelona). Produce papeles especiales de muy alta porosidad. Participada al 100%.

Amb planta de producció a la Pobla de Claramunt (Barcelona). Produeix papiers especials de molt alta porositat. Participada al 100%.

With its production plant located in La Pobla de Claramunt (Barcelona), it produces ultra high porosity special papers. 100%-owned.

MIQUEL Y COSTAS LOGÍSTICA, S.A.

Domiciliada en Barcelona. Su actividad es la prestación de servicios logísticos. Participada al 100%.

Domiciliada a Barcelona. La seva activitat és la prestació de serveis logístics. Participada al 100%.

Located in Barcelona. It provides logistic services. 100% owned.

SOCIEDAD ESPAÑOLA ZIG ZAG, S.A.

Domiciliada en Barcelona. Comercializa libritos de papel de fumar. Participada al 100%.

Domiciliada a Barcelona. Comercialitza llibrets de paper de fumar. Participada al 100%.

Located in Barcelona. Markets cigarette-paper booklets. 100%-owned.

DESVI, S.A.

Domiciliada en Barcelona. Posee participaciones mayoritarias en las sociedades del Grupo en Argentina, Chile y Alemania. Su actividad principal es la prestación de servicios. Participada al 100%.

Domiciliada a Barcelona. Té participacions majoritàries en les societats del Grup a l'Argentina, Xile i Alemanya. La seva activitat principal és la prestació de serveis. Participada al 100%.

Registered office in Barcelona. Holds majority shares in Group companies in Argentina, Chile and Germany. It works mainly in service provision. 100% owned.

MIQUEL Y COSTAS ARGENTINA, S.A.

Domiciliada en Argentina. Fabrica libritos de papel de fumar y otros manipulados de papel. Participada al 100%.

Domiciliada a Argentina. Fabrica llibrets de paper de fumar i altres manipulats de paper. Participada al 100%.

Located in Argentina. Manufactures cigarette-paper booklets and other paper products. 100%-owned.

MIQUEL Y COSTAS CHILE, SOCIEDAD DE RESPONSABILIDAD LIMITADA

Domiciliada en Chile. Comercializadora de los papeles y manipulados de papel del Grupo. Participada al 100%.

Domiciliada a Xile. Comercialitzadora dels papers i manipulats del Grup. Participada al 100%.

Registered office in Chile. Markets Group products, paper and paper products. 100% owned.

MIQUEL Y COSTAS DEUTSCHLAND GmbH

Domiciliada en Alemania. Comercializa productos del Grupo y otros relacionados. Participada al 100%.

Domiciliada a Alemanya. Comercialitza productes del Grup i altres relacionats. Participada al 100%.

Registered office in Germany. Markets Group products and other related products. 100% owned.

FOURTUBE, S.L.

Domiciliada en Sevilla. Produce manipulados de papel. Participada al 40%.

Domiciliada a Sevilla. Produeix manipulats de paper. Participada al 40%.

Registered in Seville. Paper converting operation. Owned by 40%.

Grupo MCM

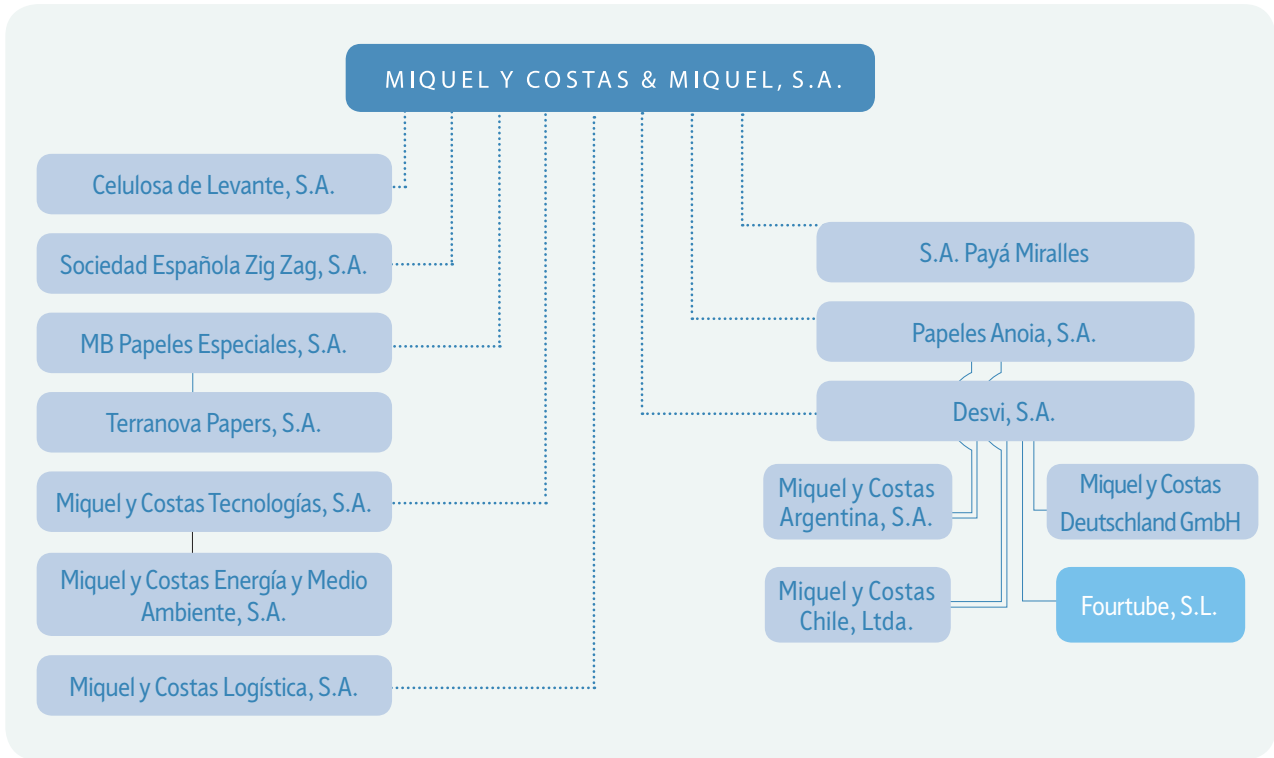
El balance consolidado del Grupo contempla las sociedades dependientes que a continuación se muestran.

Grup MCM

El balanç consolidat del Grup contempla les societats dependents que a continuació es mostren.

MCM Group

The Group's consolidated Balance Sheet includes the dependent companies which are listed hereunder.

Las sociedades del Grupo consolidan por el método de integración global, excepto la sociedad **Fourtube, S.L.**, que consolida por el método de participación.

Les societats del Grup consoliden pel mètode d'integració global, excepte la societat **Fourtube, S.L.**, que consolida pel mètode de participació.

The Group companies are consolidated by the global integration method, except **Fourtube, S.L.** which is consolidated by the participation method.

Información relativa al ejercicio

Informació relativa a l'exercici

Financial year information

Producción (en toneladas)	Producció (en tones)		Production (in tonnes)		
	2015	2016	2017		
Industria del tabaco Indústria del tabac Tobacco industry	33.056	53%	32.430	52%	29.716 48%
Productos industriales Productes industrials Industrial products	17.927	29%	20.540	33%	23.087 38%
Otros productos Altres productes Other products	10.941	18%	9.808	15%	8.693 14%
Total Total Total	61.924	100%	62.778	100%	61.496 100%

La producción neta anual en el año 2017 ha sido de 61.500 toneladas, un 2% menor respecto a la del año anterior.

La producció neta anual de l'any 2017 ha estat de 61.500 tones, un 2% menys respecte de la de l'any anterior.

The net annual production in 2017 was 61,500 tonnes, or 2% less than the previous year.

Por líneas de negocio, la producción para la industria del tabaco ha decrecido en un 8,4% respecto al año anterior, a causa principalmente de la puesta en marcha de las nuevas inversiones y de la fabricación de productos más especializados, que conllevan aparejado un proceso de producción más complejo. Por el contrario, la línea de productos industriales ha registrado una producción superior en un 12,4% respecto a la de 2016, debido a la mayor actividad de la planta de Terranova y a una creciente participación de las pastas especiales con destino a esta línea.

Per línies de negoci, la producció per a la indústria del tabac ha disminuït un 8,4% respecte de l'any anterior, principalment per la posada en marxa de les noves inversions i la fabricació de productes més especialitzats, que impliquen un procés de producció més complex. Per contra, la línia de productes industrials ha registrat una producció superior en un 12,4% respecte de la del 2016, a causa de l'augment d'activitat de la planta de Terranova i d'una participació creixent de les pastes especials amb destinació a aquesta línia.

By lines of business, production for the tobacco industry fell 8.4% compared to the previous year, mainly due to new investments made and the manufacturing of more specialised products that require a more complex production process. On the other hand, the line of industrial products saw production rise by 12.4% compared to 2016, due to increased activity in the Terranova plant and a growing percentage of special pulps destined for this line of business.

Cifra de negocios

Xifra de negocis

Turnover

Por línea de negocio
(mercado de producto)

Per línia de negoci
(mercat de producte)

By line of business
(product market)

En miles de euros salvo indicación expresa / En milers d'euros llevat que s'indiqui el contrari / In thousand euros unless otherwise specified

	2015		2016		2017	
Industria del tabaco Indústria del tabac Tobacco industry	157.569	71%	153.553	67%	156.941	65%
Productos industriales Productes industrials Industrial products	49.101	22%	60.767	27%	73.116	30%
Venta de otros Venda d'altres Other sales	16.661	7%	13.441	6%	12.838	5%
Total Total Total	223.331	100%	227.761	100%	242.895	100%

La normalización de la actividad de la planta de Terranova se manifiesta en el crecimiento y aumento de la ponderación de la línea de productos industriales en el conjunto de las líneas de negocio, que también se ha visto favorecida por el mayor volumen de las pastas especiales, alcanzando un incremento del 20,3% respecto al año anterior.

Por su lado, la línea de la industria del tabaco ha aumentado un 2,2%, en buena medida por una mejora en la composición de las ventas.

La normalització de l'activitat de la planta de Terranova es fa palesa en el creixement i l'augment de la ponderació de la línia de productes industrials en el conjunt de les línies de negoci, que també s'ha vist afavorida per l'augment del volum de les pastes especials, que ha tingut un increment del 20,3% respecte de l'any anterior.

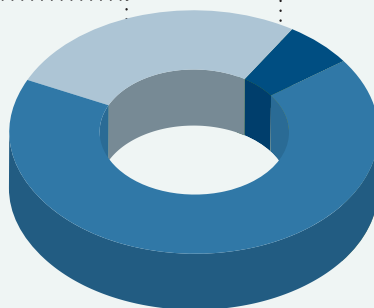
Per la seva banda, la línia de la indústria del tabac ha augmentat un 2,2%, en gran part per una millora en la composició de les vendes.

The normalisation of the Terranova plant's activity is reflected in the growth and increased weight of the industrial products line compared to other lines of business, which was also favoured by a greater volume of special pulps, up 20.3% year-over-year.

Meanwhile, tobacco industry products grew 2.2%, mostly due to an improved composition of sales.

Productos industriales
Productes industrials
Industrial products

(30%)

Venta de otros
Venda d'altres
Other sales

(5%)

Industria del tabaco
Indústria del tabac
Tobacco industry

(65%)

En conjunto, el incremento de la cifra de negocios en el ejercicio 2017 supera en un 6,6% la del ejercicio anterior.

En conjunt, la xifra de negocis de l'exercici 2017 s'ha incrementat un 6,6% respecte de la de l'exercici anterior.

Together, the turnover for 2017 exceeds the previous year's figure by 6.6%.

**Por área geográfica
(mercado geográfico)**

**Per àrea geogràfica
(mercat geogràfic)**

**By geographical area
(geographic market)**

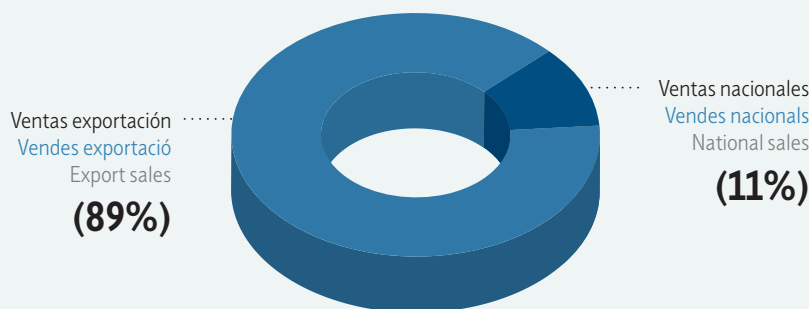
En miles de euros salvo indicación expresa / En milers d'euros llevat que s'indiqui el contrari / In thousand euros unless otherwise specified

	2015		2016		2017	
Ventas nacionales Vendes nacionals National sales	32.175	14%	28.211	12%	26.589	11%
Ventas exportación Vendes exportació Export sales	191.156	86%	199.550	88%	216.306	89%
Ventas totales Vendes totals Total sales	223.331	100%	227.761	100%	242.895	100%

El aumento del importe neto de la cifra de negocios en 2017 ha venido impulsado por las exportaciones, que se han incrementado en un 8,8%, compensando la reducción de algo más del 5% en el mercado interior, lo que sigue poniendo de manifiesto la tendencia del Grupo a una mayor presencia en los mercados exteriores.

L'augment de l'import net de la xifra de negocis del 2017 ha estat impulsat per les exportacions, que s'han incrementat un 8,8%, tot compensant la reducció d'una mica més del 5% en el mercat interior, la qual cosa segueix fent palesa la tendència del Grup a tenir més presència en els mercats exteriors.

The increased net turnover in 2017 was boosted by exports, which grew by 8.8%, and offset the dip of slightly more than 5% in the domestic market, indicating a continuation of the Group's trend towards a greater presence in foreign markets.

Capital humano

En el año 2017 el Grupo Miquel y Costas ha seguido fortaleciendo y especializando la estructura de la plantilla de sus empresas mediante incorporaciones de profesionales con competencias específicas en los puestos de trabajo requeridos para, con ello, seguir contribuyendo al buen desempeño y resultados del Grupo.

Asimismo, se ha intensificado la promoción interna en puestos de trabajo de cierta responsabilidad, aprovechando así el alto grado de *know-how* y competencias técnicas del personal, que aporta una amplia experiencia y conocimiento de los procesos productivos. Dicha forma de proceder permite al Grupo mantener una situación prevalente en mercados en los que sus papeles gozan de un alto grado de reconocimiento por sus cualidades específicas y por su alto valor añadido.

Plantilla

Según características:

Capital humà

L'any 2017, el Grup Miquel y Costas ha seguit enfortint i especialitzant l'estructura de la plantilla de les seves empreses amb incorporacions de professionals amb competències específiques en els llocs de treball necessaris per seguir contribuint al bon desenvolupament i als bons resultats del Grup.

Així mateix, s'ha intensificat la promoció interna en llocs de treball de certa responsabilitat, aprofitant així l'alt grau de *know-how* i les competències tècniques del personal, que aporta una dilatada experiència i coneixement dels processos productius. Aquest mètode d'actuació permet al Grup mantenir una situació predominant en mercats en què els seus papers tenen un alt grau de reconeixement per les seves qualitats específiques i pel seu alt valor afegit.

Plantilla

Segons característiques:

Human capital

In 2017, the Miquel y Costas Group continued strengthening and specialising the workforce structure of its companies by hiring professionals with the specific skills required to continue contributing to the Group's good performance and results.

Likewise, it intensified internal promotions for jobs with a certain degree of responsibility, thus taking advantage of the workforce's high levels of *know-how* and technical skills to allow them to contribute their vast experience and knowledge of the production processes. This enables the Group to maintain its leadership position in markets where their roles enjoy a high level of recognition for their specific qualities and high added value.

Workforce

By characteristics:

	Plantilla equivalente anual / Plantilla equivalent anual / Equivalent annual staff		
	2015	2016	2017
Total plantilla Total plantilla Total workforce	789	790	799
Hombres / mujeres Homes / dones Men / women	546/243	546/244	551/248
Edad media (años) Edat mitjana (anys) Average age (years)	45	46	46
Antigüedad media (años) Antiguitat mitjana (anys) Average length of service (years)	19	18	17,50

Estos datos corresponden a la plantilla media mundial del Grupo.
Aquestes dades corresponen a la plantilla mitjana mundial del Grup.
These figures include the average world Group's workforce.

Capacitación profesional

Las plantas productivas del Grupo, con el apoyo de Miquel y Costas Tecnologies S.A. y Miquel y Costas y Medio Ambiente S.A., empresas del Grupo que cuentan con consultores especializados, siguen trabajando en la optimización de determinados procesos para mejorar las ratios de producción y contribuir a la mejora de los estándares de calidad y seguridad laboral.

En aras de mantener los altos niveles de capacitación técnica de todos los trabajadores que intervienen a lo largo del proceso productivo, ya sea en las inversiones, en el mantenimiento o en la producción, es conveniente que reciban una actualización de conocimientos, bien a través de cursos especializados que proporcionan los recursos necesarios para el desempeño y desarrollo de su puesto de trabajo, bien a través de formaciones internas. Todo ello con el objetivo de capacitar adecuadamente al personal para así lograr un buen aseguramiento del funcionamiento de todo el proceso productivo.

Distribución por categorías:

	2015	2016	2017
Ingenieros y licenciados Enginyers i llicenciats Engineers and graduates	47	44	59
Ingenieros técnicos y titulados Enginyers tècnics i titulats Senior technicians and diploma holders	33	22	29
Jefes administrativos y de taller Caps administratius i de taller Office and factory managers	26	22	23
Oficiales, operarios y ayudantes Oficials, operaris i ajudants Skilled and semi-skilled workers, assistants	683	702	688

Estos datos corresponden a la plantilla media mundial del Grupo.
[Aquestes dades corresponen a la plantilla mitjana mundial del Grup.](#)
These figures include the average world Group's workforce.

Capacitació professional

Les plantes productives del Grup, amb el suport de Miquel y Costas Tecnologies, S.A., i Miquel y Costas y Medio Ambiente, S.A., empreses del Grup que disposen de consultors especialitzats, segueixen treballant en l'optimització de determinats processos per millorar les ràtios de producció i contribuir a la millora dels estàndards de qualitat i seguretat laboral.

Per tal de mantenir els elevats nivells de capacitat tècnica de tots els treballadors que intervenen durant el procés productiu, ja sigui en les inversions, en el manteniment o en la producció, és convenient que rebin una actualització de coneixements, bé amb cursos especialitzats que proporcionen els recursos necessaris per al desenvolupament del seu lloc de treball, o bé amb formacions internes. Tot això amb l'objectiu de capacitar de manera adequada el personal per assolir un bon assegurament del funcionament de tot el procés productiu.

Distribució per categories:

Skill building

The Group's production plants — with the support of Miquel y Costas Tecnologies S.A. and Miquel y Costas y Medio Ambiente S.A., Group companies that have specialised consultants — continue working to optimise certain processes to improve production rates and help improve quality and occupational safety standards.

In order to maintain high levels of technical skill-building for all workers involved in the production process, whether it be in investments, maintenance, or production, their skills should be updated either through specialised courses that provide the necessary resources to perform well in their job, or through internal training. The goal is to adequately train the workforce to ensure the proper functioning of the entire production process.

Distribution by category:

Formación

Durante el año 2017 se han realizado 76 acciones formativas, que corresponden a 12.447 horas de formación y 909 asistentes. El coste total de la formación ha ascendido a 143.000 euros y el coste interno asociado, a 386.000 euros.

La prioridad formativa durante el año 2017 ha sido la actualización de las normas de calidad (ISO 9001 estándar 2015), medio ambiente (ISO 14001 estándar 2015) y la que aplica al sector de automoción (norma IATF, que sustituye a la ISO TS 16949). Todo el personal definido en el alcance ha sido formado en el desarrollo y aplicación, ya sea directa o indirectamente, de los nuevos requisitos de las citadas normas. En referencia a la norma IATF, se han realizado un total 3 cursos: (i) *Core Tools* y Técnicas de resolución de problemas, (ii) Requisitos de la norma IATF 16249:2016 y (iii) Sensibilización al sistema de calidad según IATF, que han supuesto un total de 304 horas y a los que han asistido 50 participantes.

La importancia de este tipo de formaciones radica en que la obtención de dichas certificaciones exige un alto nivel de cumplimiento de los estándares de calidad al objeto de tender a un funcionamiento óptimo y garantizar al cliente el aseguramiento y cumplimiento de los mismos, lo cual se consigue mediante formación y mejora continua año tras año y se certifica a través de las correspondientes auditorías.

Asimismo, también se ha dado prioridad a la formación e información en materia de *Compliance Penal*, para dotar al

Formació

Durant l'any 2017 s'han dut a terme 76 accions formatives, que sumen 12.447 hores de formació i 909 assistents. El cost total de la formació ha estat de 143.000 euros, mentre que el cost intern associat ha estat de 386.000 euros.

La prioritat formativa durant el 2017 ha estat l'actualització de les normes de qualitat (ISO 9001 estàndard 2015), de medi ambient (ISO 14001 estàndard 2015) i la norma que s'aplica al sector de l'automoció (norma IATF, que substitueix la norma ISO TS 16949). Tot el personal definit en l'abast ha estat format en el desenvolupament i aplicació, ja sigui de manera directa o indirecta, dels nous requisits de les normes esmentades. Amb referència a la norma IATF, en total s'han fet tres cursos: (i) *Core Tools* i Tècniques de resolució de problemes, (ii) Requisits de la norma IATF 16249:2016 i (iii) Sensibilització al sistema de qualitat segons IATF, que han suposat un total de 304 hores i als quals han assistit 50 participants.

La importància d'aquest tipus de formacions rau en el fet que l'obtenció d'aquestes certifikacions exigeix un alt nivell de compliment dels estàndards de qualitat per tal de tendir a un funcionament òptim i garantir-ne al client l'assegurament i el compliment, la qual cosa s'aconsegueix amb formació i millora contínua any rere any i se certifica per mitjà de les auditories corresponents.

Així mateix, també s'ha donat prioritat a la formació i informació en matèria de *Compliance Penal* per dotar el personal

Training

A total of 12,447 training hours were spent on the 76 training activities carried out in 2017, which were attended by 909 employees. The total cost of the training was 143,000 euros and the internal associated cost was 386,000 euros.

The training priority of 2017 was the updating of quality standards (ISO 9001 standards 2015), environmental standards (ISO 14001 standard 2015) and the automotive industry standard (IATF standard, which replaces the ISO TS 16949). All staff who fall under the defined scope have been trained in the development and direct or indirect application of these standards' new requirements. A total of three course were given on the IATF standard: (i) Core Tools and Problem-solving techniques; (ii) Requirements of the IATF 16249:2016 standard; and (iii) Awareness of the quality system under IATF. These took a total of 304 hours and were attended by 50 participants.

The importance of this kind of training is that obtaining these certifications requires a high level of compliance with quality standards in order to move towards optimal functionality and guarantee to customers that standards are being ensured and followed. This is achieved through training and continuous improvement year after year, and certified through the corresponding audits.

Likewise, priority was also given to training and information on *Compliance Penal*, to provide the people involved

personal implicado de los conocimientos necesarios para una correcta y adecuada gestión de la normativa relativa a esta materia.

Durante el año 2017, como parte del plan de formación anual, se han realizado jornadas formativas de carácter transversal destinadas al personal de producción en las que se han tratado temas de calidad, medio ambiente, seguridad, producción y normativa aplicable, a las que se han destinado un total de 1.773 horas y en las que han participado 226 asistentes.

implicat dels coneixements necessaris per dur a terme una gestió correcta i adequada de la normativa relativa a aquesta matèria.

Durant el 2017, com a part del pla de formació anual, s'han celebrat jornades formatives de caràcter transversal destinades al personal de producció en què s'han tractat temes de qualitat, medi ambient, seguretat, producció i normativa aplicable, a les quals s'han destinat un total de 1.773 hores i en les quals han participat 226 assistents.

with the necessary knowledge for correctly and properly managing the regulations related to this issue.

In 2017, as part of the annual training plan, cross-disciplinary training seminars were held for production staff, covering issues of quality, environment, safety, production and applicable regulations, for a total of 1,773 hours with 226 attendees.

Principales cifras detalladas
por tipo de formación

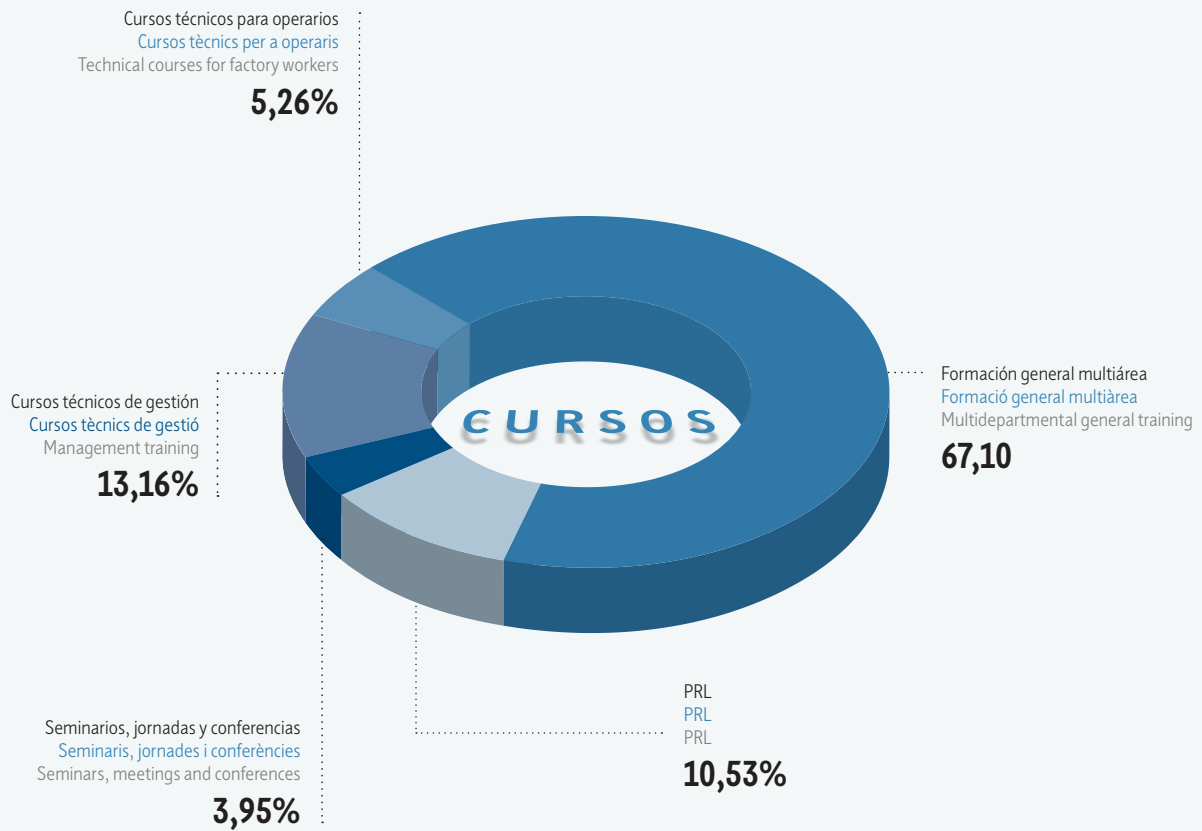
Principals xifres detallades
per tipus de formació

Main figures in detail by type
of training course

CURSOS REALIZADOS

CURSOS REALITZATS

COURSES HELD

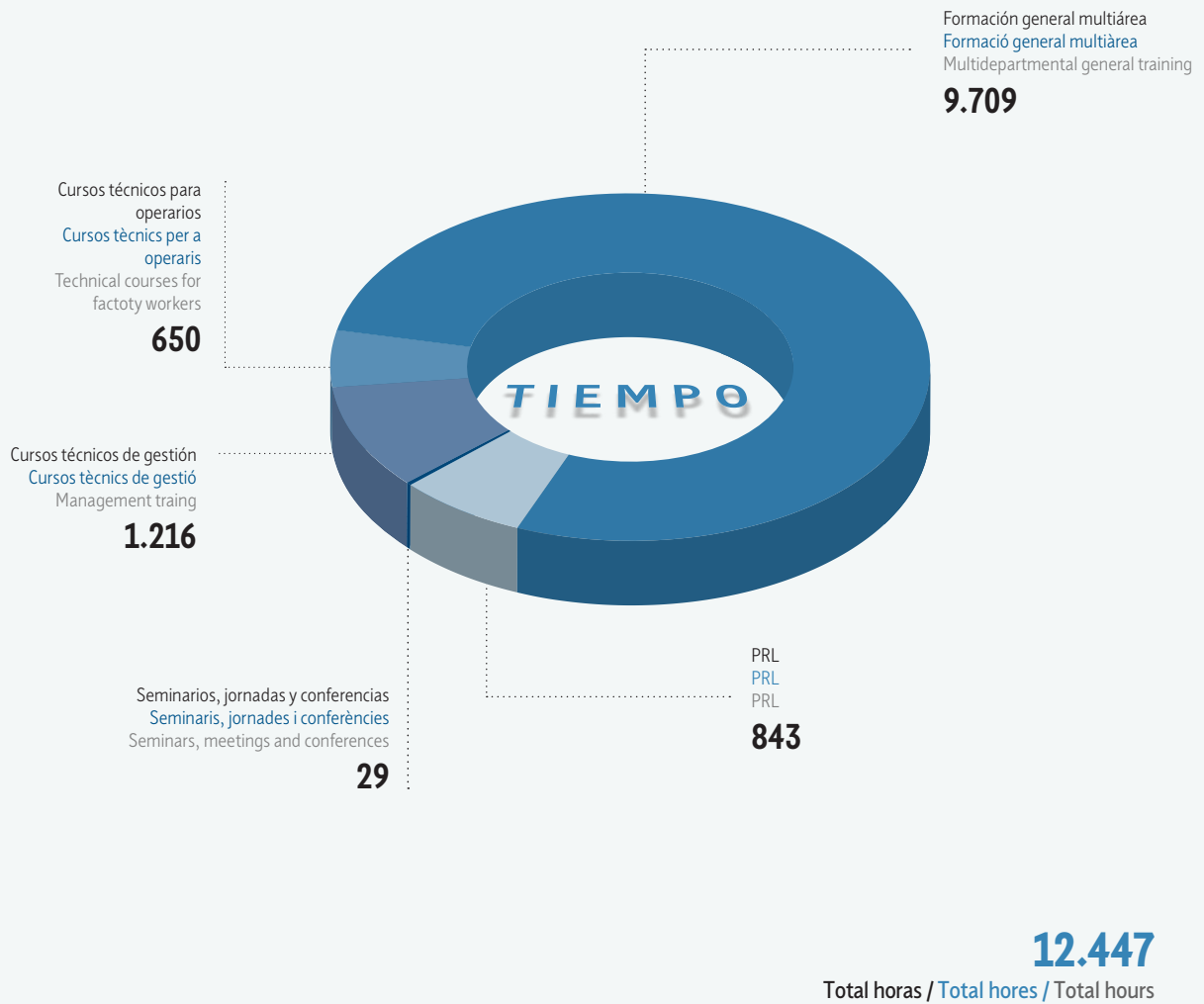
76

Total cursos / Total cursos / Total courses

TIEMPO DESTINADO

TEMPS DESTINAT

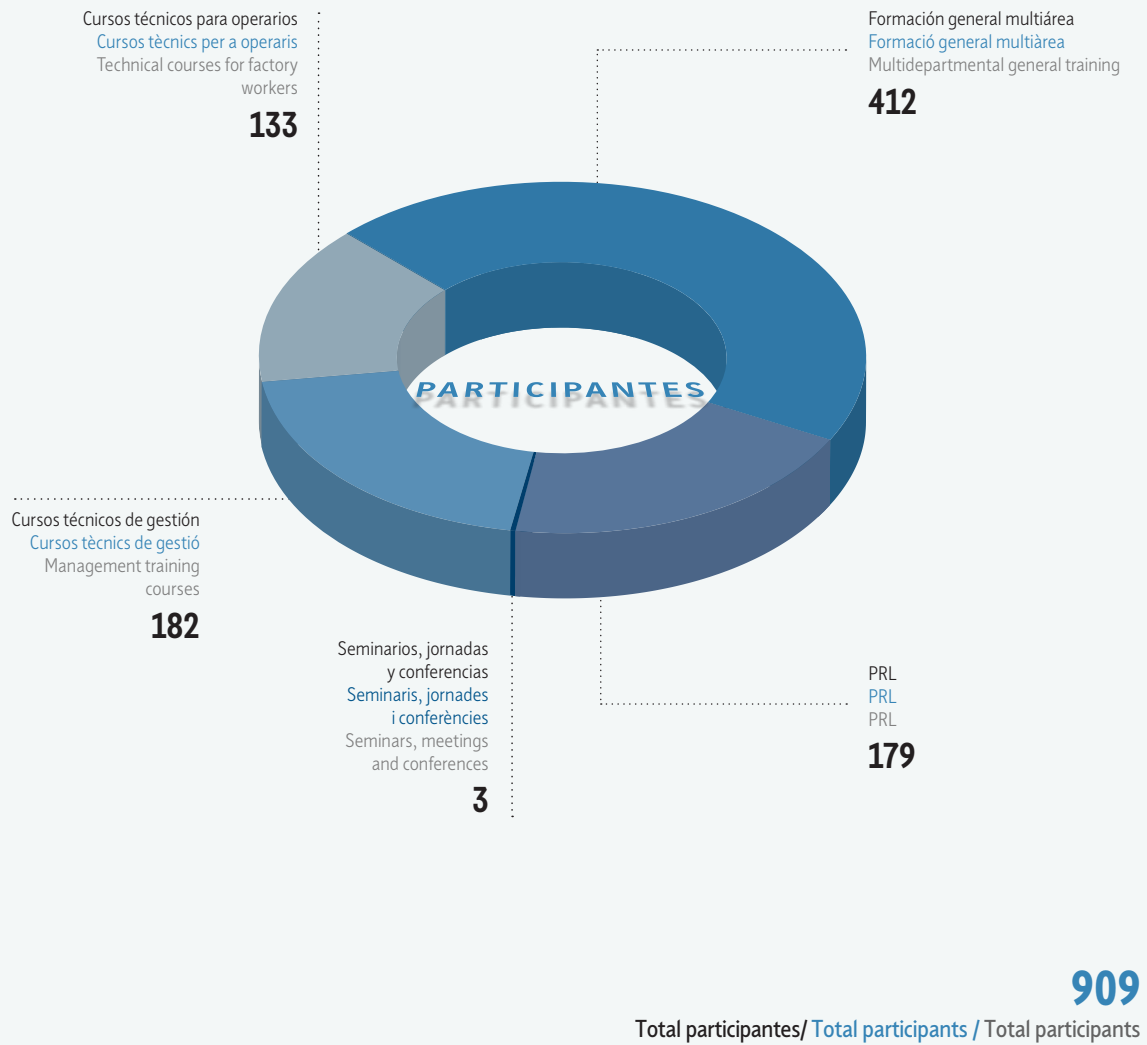
TIME ALLOCATED

NÚMERO DE PARTICIPANTES

NOMBRE DE PARTICIPANTS

NUMBER OF PARTICIPANTS

Calidad

Los productos que fabrica y comercializa el Grupo Miquel y Costas disponen de una calidad garantizada gracias a los recursos destinados a cada uno de los procesos estratégicos clave y de soporte definidos en el sistema de gestión.

Estos procesos están implicados directa o indirectamente en la planificación, el apoyo, las operaciones, el desempeño y la mejora de los productos y servicios, siendo todos ellos imprescindibles para obtener las pastas y papeles especiales de alto valor añadido que distinguen al Grupo Miquel y Costas dentro del sector de papeles especiales.

La diversidad de aplicaciones y calidades existentes, tanto en pastas especiales como en papeles especiales, requieren de un plan de inversiones de alta complejidad tecnológica, como ha sido el del ejercicio 2017. Las inversiones principales se han destinado a proporcionar estabilidad en las características del papel durante la fabricación, mejorar la formación de la hoja y potenciar diversos controles *on-line*.

En el primer semestre del ejercicio se ha completado el ciclo de certificación del Sistema de Gestión de Calidad en ISO 9001:2008 del Grupo. A lo largo del segundo semestre se ha llevado a cabo el proceso de implantación de la norma ISO 9001:2015, principalmente incorporando los conceptos de contexto, liderazgo y planificación.

Respecto al contexto, la relación cercana que el Grupo establece con las partes

Qualitat

Els productes que fabrica i comercialitza el Grup Miquel y Costas disposen d'una qualitat garantida gràcies als recursos destinats a cadascun dels processos estratègics clau i de suport definits en el sistema de gestió.

Aquests processos estan implicats de manera directa o indirecta en la planificació, el suport, les operacions, l'acompliment i la millora dels productes i serveis. Tots són imprescindibles per obtenir les pastes i papeles especials d'alt valor afegit que distingeixen el Grup Miquel y Costas en el sector de papeles especials.

La diversitat d'aplicacions i qualitats existents, tant en pastes especials com en papeles especials, necessiten un pla d'inversions d'alta complexitat tecnològica, com ha estat el de l'exercici 2017. Les inversions principals s'han destinat a proporcionar estabilitat a les característiques del paper durant la fabricació, millorar la formació del full i potenciar diversos controls *on-line*.

En el primer semestre de l'exercici s'ha completat el cicle de certificació del Sistema de Gestió de Qualitat en la norma ISO 9001:2008 del Grup. Durant el segon semestre s'ha dut a terme el procés d'implantació de la norma ISO 9001:2015, principalment incorporant els conceptes de context, lideratge i planificació.

Respecte del context, la relació propera que estableix el Grup amb les parts interessades externes i internes permet que

Quality

The products manufactured and marketed by the Miquel y Costas Group have guaranteed quality thanks to the resources spent on each of the key strategic and support processes defined in the management system.

These processes are directly or indirectly involved in planning, support, operations, performance and improving products and services, and are all essential to obtaining the special high-value-added pulps and papers that set the Miquel y Costas Group apart in the special papers sector.

The diversity of the existing applications and qualities for both special pulps and special papers require an investment plan with high technological complexity, like the one established for 2017. Major investments went to increasing the stability of paper characteristics during manufacturing, improving sheet formation and promoting several online controls.

In the first half of the year we completed the Group's ISO 9001:2008 certification cycle for the Quality Management System. The process of implementing the ISO 9001:2015 standard was carried out in the second half of the year, mainly incorporating the concepts of context, leadership and planning.

In terms of context, the Group's close relationships with internal and external stakeholders enable it to meet the expectations of clients, suppliers, government, society, workers and shareholders.

interesadas externas e internas permite que puedan cumplirse las exigentes expectativas de clientes, proveedores, administración, sociedad, trabajadores y accionistas.

En base al liderazgo, el compromiso de la dirección con todos los aspectos relacionados con la calidad y su sistema de gestión ha quedado plasmado más explícitamente en la política y la estrategia del Grupo.

El concepto de planificación se ha materializado en la inclusión de los riesgos y oportunidades identificados en cada proceso bajo el paraguas de la gestión estratégica, así como en la previsión de cualquier cambio que pudiera afectar al sistema de gestión del Grupo.

En las fábricas de MB Papeles Especiales, S.A. y Terranova Papers, S.A., que fabrican, entre otros, papeles para el sector de automoción, se ha renovado el certificado UNE-ISO/TS 16949, más exigente que la ISO 9001, y se ha realizado un gran esfuerzo para poder implantar la IATF 16949:2016, que se certificará durante el próximo ejercicio.

Adicionalmente, en la fábrica de Terranova Papers, S.A. se ha renovado la certificación bajo el Protocolo BRC/IoP (Global Standard for Packaging and Packaging Materials) con Grado A, obteniendo una puntuación muy elevada que reconoce el cumplimiento de calidad y seguridad alimentaria de sus envases, lo que garantiza la seguridad de su producto a los clientes y, especialmente, al consumidor final.

es puguin complir les exigents expectatives de clients, proveïdors, administració, societat, treballadors i accionistes.

A partir del lideratge, el compromís de la direcció amb tots els aspectes relacionats amb la qualitat i el seu sistema de gestió ha quedat plasmat de manera més explícita en la política i l'estratègia del Grup.

El concepte de planificació s'ha materialitzat en la inclusió dels riscos i oportunitats identificats en cada procés sota el paraigua de la gestió estratègica, així com en la previsió de qualsevol canvi que pogués afectar el sistema de gestió del Grup.

A les fàbriques de MB Papeles Especiales, S.A., i Terranova Papers, S.A., que fabriquen, entre d'altres, papers per al sector de l'automoció, s'ha renovat el certificat UNE-ISO/TS 16949, més exigent que la norma ISO 9001, i s'ha fet un gran esforç per poder implantar la norma IATF 16949:2016, que se certificarà durant el proper exercici.

A més a més, a la fàbrica de Terranova Papers, S.A., s'ha renovat la certificació sota el Protocol BRC/IoP (Global Standard for Packaging and Packaging Materials) amb el grau A, amb l'obtenció d'una puntuació molt elevada que reconeix el compliment de qualitat i seguretat alimentària dels seus envasos, la qual cosa garanteix la seguretat del seu producte als clients i, sobretot, al consumidor final.

In terms of leadership, management's commitment to all aspects related to quality and the quality management system was more explicitly reflected in the Group's policies and strategy.

The concept of planning materialised in the inclusion of the risks and opportunities identified in each process under the umbrella of strategic management, and in the prediction of any changes that could affect the Group's management system.

The MB Papeles Especiales, S.A. and Terranova Papers, S.A. factories, among others, which produce paper for the automotive industry, have renewed their UNE-ISO/TS 16949 certification, which is stricter than ISO 9001, and have made great efforts to implement the IATF 16949:2016, which will be certified during the upcoming year.

Additionally, the Terranova Papers, S.A. factory has renewed its BRC/IoP certification, Level A, (Global Standard for Packaging and Packaging Materials), obtaining a very high score in recognition of the food quality and safety of their packaging, ensuring product safety for customers, especially end consumers.

I+D+i

Durante el ejercicio 2017, la actividad de I+D+i del Grupo Miquel y Costas se ha mantenido en los niveles alcanzados en 2016.

En la división de productos para la industria del tabaco, la actividad se ha dirigido tanto a la ampliación del *portfolio* de productos, en donde cabe destacar el desarrollo de una nueva gama de papeles para boquilla libres de TiO₂ y el aumento de la gama de papeles de baja combustibilidad, como al desarrollo de sistemas de producción alternativos, al objeto de flexibilizar la producción de papeles aromatizados.

En lo que a innovación se refiere, se ha trabajado en la implementación de nuevos sistemas productivos y de control que permiten mantener los elevados estándares de calidad, aportando además una mayor versatilidad en la fabricación.

Nuevamente en 2017, la división de productos del tabaco ha contado con el apoyo del Centro para el Desarrollo Tecnológico Industrial (CDTI), que ha participado en la financiación de tres nuevos proyectos, dos de ellos centrados en la pasta de celulosa y el tercero, en colaboración con la Universidad Autónoma de Barcelona, dirigido a la elaboración de sistemas de limpieza y protección contra el polvo del papel por medio de sistemas de electroportación.

En relación con los papeles para la industria gráfica, se han desarrollado nuevas calidades enmarcadas en los pape-

R+D+i

Durant l'exercici 2017, l'activitat d'R+D+i del Grup Miquel y Costas s'ha mantingut en els nivells assolits el 2016.

En la divisió de productes per a la indústria del tabac, l'activitat s'ha dirigit tant a l'ampliació del *portfolio* de productes, en què cal destacar el desenvolupament d'una nova gamma de papeles per a filtre sense TiO₂ i l'augment de la gamma de papeles de baixa combustibilitat, com al desenvolupament de sistemes de producció alternatius per tal de flexibilitzar la producció de papeles aromatitzats.

Quant a la innovació, s'ha treballat en la implementació de nous sistemes productius i de control que permeten mantenir els elevats estàndards de qualitat i, a més a més, aportar més versatilitat en la fabricació.

També l'any 2017, la divisió de productes del tabac ha tingut el suport del Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial (CDTI), que ha participat en el finançament de tres projectes nous, dos dels quals se centren en la pasta de cel·lulosa i el tercer, en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona, dirigit a l'elaboració de sistemes de neteja i protecció contra la pols del paper per mitjà de sistemes d'electroportació.

Pel que fa als papeles per a la indústria gràfica, s'han desenvolupat noves qualitats emmarcades en els papeles industrials de nova tecnologia, entre les quals n'hi ha dues de baix gramatge, amb una alta capacitat de barrera a tintes espe-

R&D&i

In 2017, the Miquel y Costas Group maintained the same levels of R&D&i activity it had in 2016.

In the tobacco industry products division, activity focused on expanding the product portfolio, particularly the development of a new range of TiO₂-free filter tips and the scaling up of the range of slow burning papers, as well as the development of alternative production systems for more flexible production of scented papers.

In terms of innovation, we worked to implement new production and control systems to maintain high quality standards and add versatility to the manufacturing process.

Once again in 2017, the tobacco products division received support from the Centre for the Development of Industrial Technology (CDTI), which participated in the funding of three new projects, two of them focused on pulp and cellulose, and the third, in collaboration with the Autonomous University of Barcelona, focused on developing paper cleaning and dust-protection systems using electroporation.

In terms of papers for the printing industry, new qualities were developed for new technology industrial papers, including two low-weight products with a high barrier capacity to special inks. Additionally, a surface application has been established for the classic line of printing papers, different from the usual application, that is just as effective but

les industriales de nueva tecnología, entre ellas dos de bajo gramaje, con una alta capacidad de barrera a tintas especiales. Adicionalmente, para la línea clásica de papeles de impresión, se ha consolidado una aplicación superficial, distinta a la habitual, que resulta más económica pero de igual eficacia. Asimismo, para la línea de prospecto farmacéutico en hojas, se está aplicando con éxito un acabado en línea final de máquina que garantiza la mejor maquinabilidad para nuestros clientes y que se espera poder extender a otras aplicaciones en 2018.

En cuanto a la división de pastas especiales, la principal línea de investigación se ha centrado en la diversificación de calidades de pasta de celulosa para nuevas aplicaciones estratégicas, a partir de fibras naturales renovables de origen vegetal. Como principales proyectos cabe destacar el desarrollo y homologación de una nueva calidad de pasta de celulosa en base sisal para su uso en aplicaciones alimentarias y de nuevas calidades a partir de algodón para su aplicación en el sector del papel moneda, así como la investigación y desarrollo de nuevas calidades a partir de fibras naturales para su aplicación en papeles con usos eléctricos, y de una nueva materia prima, de uso importante para la industria textil, destinada a la producción de una calidad de pastas para su uso en el ámbito de los papeles especiales.

cials. A més a més, per a la línia clàssica de papers d'impressió, s'ha consolidat una aplicació superficial, diferent de l'habitual, que resulta més econòmica però igual d'eficaç. Així mateix, per a la línia de prospecte farmacèutic en fulls, s'està aplicant satisfactòriament un acabat en línia final de màquina que garanteix la millor maquinabilitat per als nostres clients. Es preveu que es pugui estendre a altres aplicacions l'any 2018.

Quant a la divisió de pastes especials, la línia d'investigació principal s'ha centrat en la diversificació de qualitats de pasta de cel·lulosa per a noves aplicacions estratègiques a partir de fibres naturals renovables d'origen vegetal. Com a projectes principals cal destacar el desenvolupament i l'homologació d'una nova qualitat de pasta de cel·lulosa en base sisal per fer-la servir en aplicacions alimentàries i de noves qualitats a partir de cotó per aplicar-les en el sector del paper moneda, així com la recerca i el desenvolupament de noves qualitats a partir de fibres naturals per aplicar-les a papers amb usos elèctrics i d'una nova matèria primera, d'ús important per a la indústria tèxtil, destinada a la producció d'una qualitat de pastes per fer-les servir en l'àmbit dels papers especials.

more economical. Moreover, for the line of pharmaceutical leaflet sheets, a finish is successfully being applied at the final line of the machine that ensures greater machinability for our customers and is expected to be extended to other applications in 2018.

With regard to the special pulps division, the main line of research has focused on the diversification of cellulose pulp qualities for new strategic applications using renewable natural plant-based fibres. The main projects include the development and approval of a new quality of sisal-based cellulose pulp for food applications, new cotton-based qualities for the paper currency sector, as well as the research and development of new qualities based on natural fibres for papers intended for electrical use, and a new raw material, highly important for the textile industry, used to produce a quality of pulps to be used in the special papers field.

En la línea de productos industriales se ha llevado a cabo un proyecto encaminado al desarrollo de un nuevo producto, denominado “Overlay 45 Decorativo”, destinado a la industria del laminado y que, como todos los *overlays*, se utiliza para proteger el papel decorativo impreso contra cualquier tipo de erosión y agresión externa, pero que además incorpora en su estructura unas partículas de mica que le proporcionan un efecto de fantasía, producto que está teniendo una gran aceptación en el mercado asiático, aunque también el italiano ha mostrado un gran interés por él.

Un segundo proyecto ha sido el desarrollo de un papel de té para máquinas de bolsas de té no termosellables de muy alta velocidad, al que se le ha denominado como “Terrafilt 127 NHS AG”. Este tipo de papel es el que cuenta con la más alta calidad de los existentes actualmente en el mercado y ha supuesto un gran reto por parte de todo el equipo conseguir dicho reconocimiento.

En la línia de productes industrials, s’ha dut a terme un projecte encaminat a desenvolupar un producte nou, anomenat “Overlay 45 Decorativo”, destinat a la indústria del laminatge i que, com tots els *overlays*, es fa servir per protegir el paper decoratiu imprès contra qualsevol mena d’erosió i agressió externa, però que a més a més incorpora en l’estructura unes partícules de mica que hi proporcionen un efecte de fantasia, producte que està tenint una gran acceptació en el mercat asiàtic, tot i que l’italià també hi ha mostrat un gran interès.

Un segon projecte ha estat el desenvolupament d’un paper de te per a màquines de bosses de te no termosegellables de molt alta velocitat, que s’ha anomenat “Terrafilt 127 NHS AG”. Aquest tipus de paper és el que té la qualitat més alta dels que hi ha avui dia en el mercat i aconseguir aquest reconeixement ha suposat un gran repte per part de tot l’equip.

In the industrial products line a project was carried out to develop a new product, called Overlay 45 Decorativo, for the laminate industry, and that, like all overlays, is used to protect decorative printed paper against any kind of erosion or external aggression, but whose structure also contains mica particles that give it an embellished appearance. This product is being very well received in the Asian market, although the Italian market has also shown great interest.

A second project was the development of a tea paper for non-heat-sealable, very high speed teabag machines, called Terrafilt 127 NHS AG. This type of paper has the highest quality of all those that currently exist in the market, and it was a great challenge for the whole team to receive that recognition.

Medio ambiente 2017

El Grupo Miquel y Costas impulsa el desarrollo sostenible, la transparencia y la responsabilidad, realizando sus actividades industriales y comerciales dentro de un marco de respeto y conservación del medio ambiente. Con este objetivo, se elabora un plan anual de inversiones que contempla las mejoras ambientales para cada uno de los proyectos aprobados.

Durante el año 2017, las principales inversiones integradas dentro del proceso productivo han estado enfocadas a la reducción del consumo de energía y de agua así como a la minoración de los residuos generados, contribuyendo de este modo a la prevención del cambio climático.

Respecto a las inversiones independientes del proceso productivo, los principales recursos se han destinado a proyectos para la garantía y mejora del secado de los fangos de depuradora, obteniendo así un residuo más seco y asegurando la calidad del agua de vertido.

Adicionalmente, siguiendo con la labor realizada en los últimos cinco años, el Grupo ha reportado sus datos de emisiones de efecto invernadero en el cuestionario CDP Climate Change y los datos de recursos hídricos en el cuestionario CDP Water. Los dos cuestionarios han sido puntuados con una calificación de *Management Level*, que indica que el cambio climático y los recursos hídricos son factores ambientales integrados dentro de la gestión del Grupo.

Medi ambient 2017

El Grup Miquel y Costas impulsa el desenvolupament sostenible, la transparència i la responsabilitat portant a terme les seves activitats industrials i comercials dins d'un marc de respecte i conservació del medi ambient. Amb aquest objectiu s'elabora un pla anual d'inversions que contempla les millores ambientals per a cadascun dels projectes aprovats.

Durant el 2017, les principals inversions integrades dins del procés productiu s'han centrat a reduir el consum d'energia, d'aigua i de residus generats, amb la consegüent contribució a la prevenció del canvi climàtic.

Respecte de les inversions independents del procés productiu, els recursos principals s'han destinat a projectes per garantir i millorar l'asseccada dels fangs de depuradora, de manera que s'ha obtingut un residu més sec i s'ha assegurat la qualitat de l'aigua d'abocament.

A més, tot seguint la feina feta els darrers cinc anys, el Grup ha traslladat les seves dades d'emissions d'efecte d'hivernacle al qüestionari CDP Climate Change i les dades de recursos hídrics al qüestionari CDP Water. Tots dos qüestionaris han rebut una qualificació de *Management Level*, que indica que el canvi climàtic i els recursos hídrics són factors ambientals integrats dins de la gestió del Grup.

Environment 2017

The Miquel y Costas Group promotes sustainable development, transparency and responsibility, carrying out its industrial and commercial activities within a framework of respecting and protecting the environment. This is the goal behind the annual investment plan, which includes the environmental improvements for each approved project.

In 2017, the main investments in the production process were focused on reducing energy and water consumption and minimising the amount of waste generated, as a way of helping to prevent climate change.

In terms of investments in areas other than the production process, resources were mainly spent on projects to ensure and improve the drying of sewage sludge in order to have dryer waste and guarantee the quality of water discharge.

Additionally, in line with efforts made in the last five years, the Group reported its greenhouse gas emissions data on the CDP Climate Change and its water resource data on the CDP Water survey. The two surveys were scored with a Management Level rating, which indicates that climate change and water resources are environmental factors that have been integrated into the Group's management.

En el primer semestre del ejercicio se ha completado el ciclo de certificación del Sistema de Gestión Ambiental en la ISO 14001:2004 del Grupo. A lo largo del segundo semestre se ha llevado a cabo el proceso de implantación de la norma ISO 14001:2015, principalmente incorporando la perspectiva de ciclo de vida a sus impactos ambientales.

A lo largo de 2017 se han renovado los certificados de gestión forestal responsable, correspondientes a las entidades FSC y PEFC, en las fábricas dedicadas a la fabricación y comercialización de papeles finos y especiales, filtro y absorbentes, papeles de impresión y papeles de liar.

Las inversiones totales netas en medio ambiente han ascendido a 2,0 millones de euros. Los recursos totales destinados a protección ambiental durante el ejercicio 2017, incluidos los cánones por el uso del agua de las correspondientes comunidades autónomas y deducidos los ingresos obtenidos por la venta de residuos valorizables, han ascendido a 2,7 millones de euros, entre los que no hay ninguno de carácter extraordinario.

En el marco del Sistema Europeo de Comercio de Derechos de Emisión del Periodo 2013-2020 y de las Medidas Nacionales de Aplicación de España, en 2017 al Grupo le correspondieron 51.021 derechos de emisión de gases de efecto invernadero para sus plantas de Besòs, Mislata, La Pobla de Claramunt y Tortosa. La diferencia de asignación de derechos de emisión con respecto al ejercicio anterior es fruto de la reducción lineal anual establecida para las asignaciones gratuitas de este periodo. Las emisio-

En el primer semestre de l'exercici s'ha completat el cicle de certificació del Sistema de Gestió Ambiental en la norma ISO 14001:2004 del Grup. Durant el segon semestre s'ha dut a terme el procés d'implantació de la norma ISO 14001:2015, principalment incorporant la perspectiva del cicle de vida als seus impactes ambientals.

Durant el 2017 s'han renovat els certificats de gestió forestal responsable, corresponents a les entitats FSC i PEFC, a les fàbriques dedicades a la fabricació i comercialització de papeles fins i especials, filtre i absorbents, papeles d'impressió i papeles de fumar.

Les inversions totals netes en medi ambient han estat de 2,0 milions d'euros. Durant l'exercici 2017, la xifra corresponent als recursos totals destinats a la protecció ambiental, inclosos els canons per l'ús de l'aigua de les comunitats autònomes corresponents i una vegada deduïts els ingressos obtinguts per la venda de residus valoritzables, ha estat de 2,7 milions d'euros. Entre aquests recursos no n'hi ha cap de caràcter extraordinari.

En el marc del Sistema Europeu de Comerç de Drets d'Emissió del període 2013-2020 i de les Mesures Nacionals d'Aplicació d'Espanya, el 2017 van correspondre al Grup 51.021 drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle per a les plantes de Besòs, Mislata, La Pobla de Claramunt i Tortosa. La diferència d'assignació de drets d'emissió respecte de l'exercici anterior és fruit de la reducció lineal anual establerta per a les assignacions gratuïtes d'aquest període. Les emissions verificades equiva-

In the first half of the year we completed the Group's ISO 14001:2004 certification cycle for the Environmental Management System. The process of implementing the ISO 14001:2015 standard was carried out in the second half of the year, mainly incorporating the perspective of life cycle into environmental impacts.

In 2017 the FSC and PEFC certifications on forest management for factories that manufacture and market fine, special, filtering, absorbent, printing and rolling papers were renewed.

The total net investment in the environment amounted to 2.0 million euros. The total sum spent on environmental protection in 2017, including the water rates charged by the various autonomous regions, and after deducting the revenue obtained from the sale of by-products, amounted to 2.7 million euros. There are no extraordinary items included in this sum.

Within the framework of the EU Emissions Trading System of 2013-2020 and the Spanish Plan for Allocating Carbon Dioxide Emission Allowances, in 2017 the Group had a greenhouse gas emission allowance of 51,021 units for its plants in Besòs, Mislata, La Pobla de Claramunt and Tortosa. The difference in the emission allowance units assigned compared to the previous year is a result of the linear reduction established for this year's plan. Verified emissions rose to 64,767 tonnes of CO₂ equivalent, which include those of Terranova Papers, S.A., with the increased activity of that company explaining the gap that occurred.

nes verificadas ascendieron al equivalente de 64.767 toneladas de CO₂, que incluyen las de Terranova Papers, S.A., dando lugar al *gap* que se produce fruto del aumento de actividad de dicha sociedad.

En 2017 se ha presentado la solicitud de asignación de derechos para la fábrica de Terranova y se está a la espera de la resolución definitiva por parte de la Administración que le permita recibir la correspondiente asignación de derechos, agregándose a la asignación de derechos de emisión para el Grupo Miquel y Costas en el próximo ejercicio y hasta 2020.

Es importante poner de manifiesto que, además de la reducción del número de derechos asignados anteriormente expuesta, en este nuevo esquema de asignaciones, la generación de electricidad ha dejado de percibir derechos, lo que afecta de forma significativa al Grupo, que cuenta con dos plantas de cogeneración.

lien a 64.767 tones de CO₂, que inclouen les de Terranova Papers, SA, que donen lloc al *gap* que es produeix fruit de l'augment d'activitat d'aquesta societat.

El 2017 s'ha presentat la sol·licitud d'assignació de drets per a la fàbrica de Terranova i està pendent la resolució definitiva per part de l'Administració que li permeti rebre l'assignació de drets corresponent, amb la consegüent incorporació a l'assignació de drets d'emissió per al Grup Miquel y Costas en el proper exercici i fins al 2020.

És important fer palès que, a més de la reducció del nombre de drets assignats que s'ha exposat abans, en aquest nou esquema d'assignacions, la generació d'electricitat ha deixat de percebre drets, la qual cosa afecta de manera significativa el Grup, que disposa de dues plantes de cogeneració.

The request for emissions allowance units for the Terranova factory was submitted in 2017 and we are waiting for the final resolution from the Government that would enable us to receive the corresponding emission allowance units for the Miquel y Costas Group next year and through 2020.

It is important to state that, in addition to reducing the number of allowance units previously announced, under this new allowance scheme, allowances are no longer granted for power generation, significantly affecting the Group, which has two co-generation plants.

Inversiones

A lo largo del 2017 el Grupo Miquel y Costas ha mantenido su política inversora enfocada principalmente a dos áreas de actuación: por una parte, la mejora de la calidad y la reducción de los costes productivos y, por otra, el desarrollo de nuevos productos, la protección del medio ambiente y la optimización energética.

A continuación se desarrollan los proyectos más relevantes llevados a cabo durante el ejercicio.

En la línea de industria del tabaco cabe señalar la puesta en marcha de modificaciones relevantes en diferentes máquinas de papel, con el objetivo de asegurar los niveles de calidad más exigentes, aumentar la versatilidad de las capacidades de producción y facilitar la industrialización de nuevos productos, así como la implantación de mejoras destinadas a reducir el consumo energético.

En la línea de productos industriales destaca, en relación con los papeles industriales, la optimización de procesos para reducir la demanda energética de las instalaciones productivas y el diseño de soluciones tecnológicas para minimizar el impacto medioambiental y, en relación con las pastas especiales, la modernización de instalaciones para disminuir el consumo energético y la implementación de mejoras en varios procesos de cara a adaptarlos a los máximos requisitos medioambientales y de calidad.

Inversions

Durant el 2017, el Grup Miquel y Costas ha mantingut la seva política inversora centrada principalment en dues àrees d'actuació: d'una banda, la millora de la qualitat i la reducció dels costos productius i, de l'altra, el desenvolupament de productes nous, la protecció del medi ambient i l'optimització energètica.

Tot seguit es detallen els projectes més rellevants que s'han dut a terme durant l'exercici.

En la línia de la indústria del tabac, cal esmentar la posada en marxa de modificacions rellevants a diverses màquines de paper amb l'objectiu d'assegurar els nivells de qualitat més exigents, augmentar la versatilitat de les capacitats de producció, facilitar la industrialització de productes nous i implantar millores destinades a reduir el consum energètic.

En la línia dels productes industrials destaca, pel que fa als papers industrials, l'optimització de processos per reduir la demanda energètica de les instal·lacions productives i el disseny de solucions tecnològiques per minimitzar l'impacte mediambiental i, pel que fa a les pastes especials, la modernització d'instal·lacions per disminuir el consum energètic i la implementació de millores en diversos processos per tal d'adaptar-los als màxims requisits mediambientals i de qualitat.

Investments

Throughout 2017, the Miquel y Costas Group kept its investment policy focused mainly on two areas of activity: first, improving quality and reducing production costs; and second, the development of new products, the protection of the environment and energy optimisation.

Detailed below are the most important projects carried out during the year.

Highlights in the tobacco industry line include the implementation of important modifications to several paper machines aimed at ensuring the strictest quality standards, increasing the versatility of production capacities, and facilitating the industrialisation of new products, as well as the implementation of improvements aimed at reducing energy consumption.

Highlights in the industrial products line, in terms of industrial papers, include the optimisations of processes to reduce the energy demand of production facilities and the design of technological solutions to minimise the environmental impact, and, in terms of special pulps, include the modernisation of facilities to reduce energy consumption and the implementation of improvements to several processes to adapt them to the strictest environmental and quality requirements.

Las magnitudes correspondientes a inversiones agrupadas de acuerdo con los conceptos expresados son las siguientes:

Les magnituds corresponents a les inversions agrupades d'acord amb els conceptes expressats són les següents:

The investment figures grouped by concepts are:

Inversiones

Inversions

Investments

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
Total activos materiales Total actius materials Total tangible assets	15.441	12.287	14.807
En I+D+i y medio ambiente En R+D+i i medi ambient In R&D&I and environment	2.513	2.257	2.253
En otros activos materiales En altres d'actius materials In other tangible assets	12.928	10.030	12.554

Bolsa

Borsa

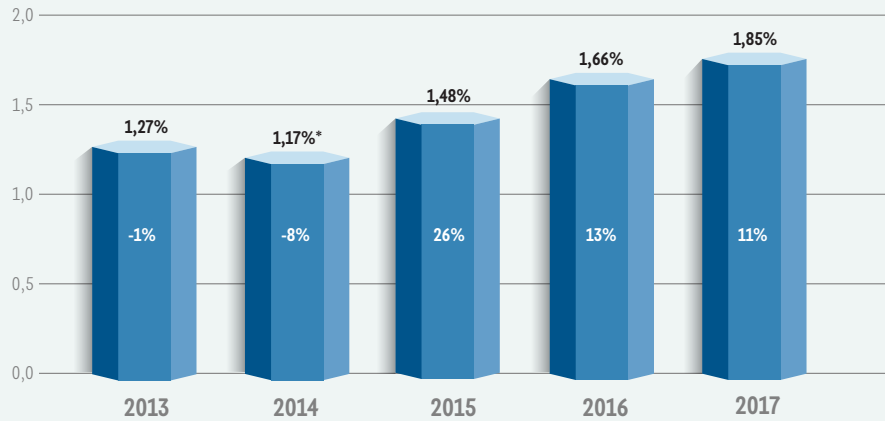
Stock market

Beneficio por acción

Benefici per acció

Earnings per share

Euros/acción ajustados
Euros/acció ajustats
Adjusted Euro/share

#: Incremento porcentual respecto al año anterior.

*Primer ejercicio completo que incorpora el impacto de Terranova

#: Increment porcentual respecte a l'any anterior.

*Primer ejercicio completo que incorpora el impacto de Terranova

#: Percentage increase over previous year.

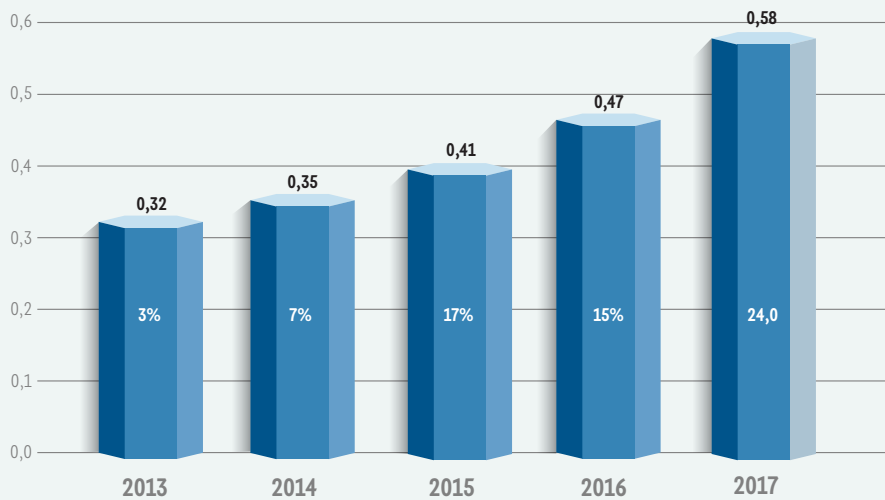
*Primer ejercicio completo que incorpora el impacto de Terranova

Remuneración al accionista*

Remuneració a l'accionista*

Shareholder remuneration*

Euros/acción ajustados
Euros/acció ajustats
Adjusted Euro/share

*Dividendos anuales pagados

*Dividends anuals pagats

*Annual dividends paid

Evoluciones comparativas:

IBEX 35, IGBM y MCM

Base 100: cotizaciones de fecha 31/12/2013
MCM valores ajustados

Evolucions comparatives:

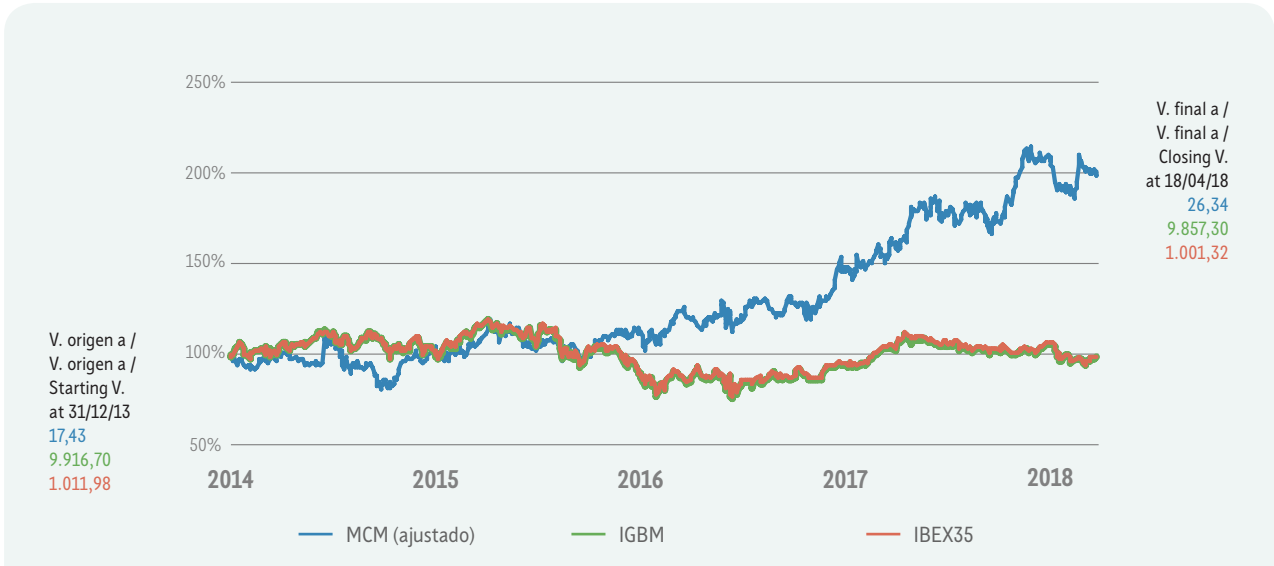
IBEX 35, IGBM i MCM

Base 100: cotitzacions de data 31/12/2013
MCM valors ajustats

Comparative trends:

IBEX 35, IGBM & MCM

Base 100: Prices at 31/12/2013
MCM adjusted values

Fuente: Bolsa de Madrid y elaboración propia.

Font: Borsa de Madrid i elaboració pròpia.

Source: Bolsa de Madrid and own elaboration.

IBEX SMALL y MCM

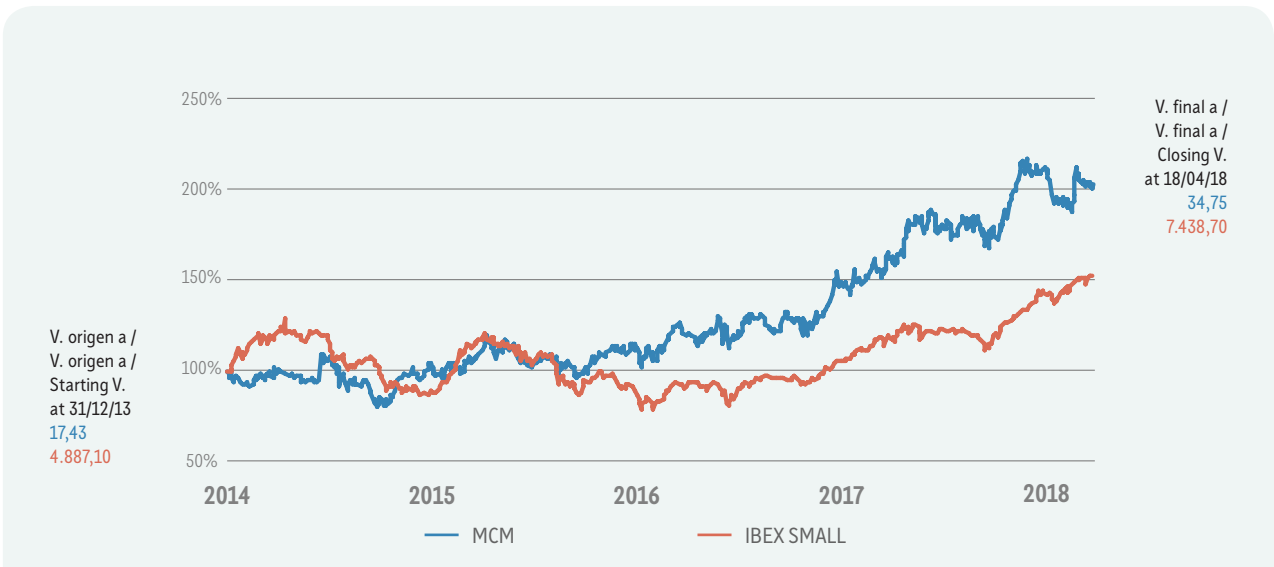
Base 100: cotizaciones de fecha 31/12/2013
MCM valores ajustados

IBEX SMALL i MCM

Base 100: cotitzacions de data 31/12/2013
MCM valors ajustats

IBEX SMALL & MCM

Base 100: Prices at 31/12/2013
MCM adjusted values

Fuente: Bolsa de Madrid y elaboración propia.

Font: Borsa de Madrid i elaboració pròpia.

Source: Bolsa de Madrid and own elaboration.

Datos económico-financieros

Dades economicofinanceres

Economic-financial information

La evolución de los resultados consolidados en los últimos tres años ha sido la siguiente:

L'evolució dels resultats consolidats dels tres últims anys ha estat la següent:

The evolution of the consolidated results over the last three years was as follows:

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros		
	2015	2016	2017
Ventas netas Vendes netes Net sales	223.331	227.761	242.895
Resultados / Resultats / Results:			
Beneficio de explotación Benefici d'explotació Operating profit	36.563	42.439	46.278
Beneficio antes de impuestos Benefici abans d'impostos Earnings before tax	40.625	44.378	47.986
Beneficio neto Benefici després d'impostos Net profit	30.640	34.233	37.073
Cash flow después de impuestos Cash flow després d'impostos Cash flow after tax	47.016	50.460	52.568

La cifra de ventas netas consolidadas del ejercicio ha ascendido a 243 millones de euros, 15,1 millones más que la cifra obtenida en el ejercicio anterior. La línea de productos industriales es la que principalmente explica este incremento y, en ella, el impulso de Terranova, por haber alcanzado la actividad normalizada en este ejercicio, acompañado del incremento de ventas de pastas especiales. El aumento de volumen y el *mix* de productos en la línea de la industria del tabaco han complementado el crecimiento obtenido.

La xifra de vendes netes consolidades de l'exercici ha arribat als 243 milions d'euros, 15,1 milions més que la xifra obtinguda en l'exercici anterior. La línia de productes industrials és la que principalment explica aquest increment i, dins d'aquesta línia, l'impuls de Terranova, pel fet d'haver aconseguit l'activitat normalitzada en aquest exercici, acompanyat de l'increment de vendes de pastes especials. L'augment de volum i el *mix* de productes en la línia de la indústria del tabac han complementat el creixement obtingut.

The consolidated net sales for the year increased to 243 million euros, approximately 15.1 million euros more than the previous year. The industrial products line mostly explains this increase, including the push from Terranova having reached normalised activity this year and increased sales of special pulps. The increased volume and mix of products in the tobacco industry line complemented this growth.

El resultado neto consolidado a cierre de ejercicio alcanza la cifra de 37,1 millones de euros, un 8,3% superior al de 2016. La tasa fiscal efectiva se ha situado en el 22,7%, más favorable que la del año precedente, que se situó en un 22,9%, debido al ligero aumento de las deducciones aplicadas.

En la evolución de los resultados por segmentos cabe asimismo destacar la de los productos industriales, que ha crecido significativamente respecto al año anterior por la mayor actividad de Terranova y de las pastas especiales, así como de la industria del tabaco, que experimenta un ligero aumento por la composición de la oferta a pesar de la presión en los precios.

El *cash flow* neto consolidado en el ejercicio ha alcanzado los 52,6 millones de euros, 2,1 millones de euros más que en 2016.

Los fondos generados por el Grupo en el ejercicio junto con las variaciones del activo corriente se han aplicado a atender las obligaciones derivadas de las inversiones en activos fijos, por importe de 14,3 millones de euros, al pago de dividendos, por importe de 11,5 millones de euros, y a la adquisición de acciones propias, por valor de 28,8 millones de euros.

El resultat net consolidat al tancament de l'exercici ha assolit la xifra de 37,1 milions d'euros, un 8,3% superior al del 2016. La taxa fiscal efectiva s'ha situat en el 22,7%, més favorable que la de l'any anterior, que es va situar en un 22,9% a causa del lleuger augment de les deduccions aplicades.

En l'evolució dels resultats per segments, també cal destacar la dels productes industrials, que ha crescut significativament respecte de l'any anterior per l'augment de l'activitat de Terranova i les pastes especials, així com de la indústria del tabac, que experimenta un lleuger augment per la composició de l'oferta malgrat la pressió en els preus.

El *cash flow* net consolidat de l'exercici ha assolit els 52,6 milions d'euros, 2,1 milions d'euros més que el 2016.

Els fons generats pel Grup en l'exercici i les variacions de l'actiu corrent s'han aplicat a atendre les obligacions derivades de les inversions en actius fixos, per import de 14,3 milions d'euros, al pagament de dividendos, per import d'11,5 milions d'euros, i a l'adquisició d'accions pròpies, per valor de 28,8 milions d'euros.

Consolidated net profit at year end reached 37.1 million euros, a 8.3% gain from 2016. The effective tax rate was 22.7%, better than the previous year's 22.9% because of a slight increase in deductions taken.

Highlights of the segment-by-segment results include industrial products, which grew strongly from the previous year thanks to increased Terranova activity and special pulps, as well as the tobacco industry, which saw a slight increase due to the composition of its offering, despite price pressure.

The consolidated net cash flow this year rose to 52.6 million euros, 2.1 million euros more than in 2016.

Earnings generated during the year by the Group along with the current asset variations have been spent on meeting obligations arising from investments in fixed assets, amounting to 14.3 million euros; on dividends paid during the year, amounting to 11.5 million euros; and on the acquisition of treasury shares for 28.8 million euros.

Miquel y Costas & Miquel, S.A. y Sociedades dependientes

Miquel y Costas & Miquel, S.A. i Societats dependents

Miquel y Costas & Miquel, S.A. and Subsidiaries

Cuentas de pérdidas y ganancias

Las cuentas anuales consolidadas de 2017 son comparativas a las de los ejercicios anteriores al presentarse de acuerdo a las Normas Internacionales de Información Financiera.

La “Cuenta de Pérdidas y Ganancias” resumida y comparativa es la siguiente:

Comptes de pèrdues i guanys

Els comptes anuals consolidats del 2017 són comparatius als dels exercicis anteriors, atès que es presenten d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera.

El “Compte de Pèrdues i Guanys” resumit i comparatiu és el següent:

Profit and loss accounts

The 2017 consolidated annual accounts are compared to those of previous years, as they are presented in accordance with International Financial Reporting Standards.

The summary and comparison “Profit and Loss Accounts” are as follows:

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros		
	2015	2016	2017
Ventas netas Vendes netes Net sales	223.331	227.761	242.895
Ingresos de explotación ^{(1) (2)} Ingressos d'explotació ^{(1) (2)} Operating income ^{(1) (2)}	3.040	4.227	4.050
Consumos Consums Raw materials & consumables	(75.231)	(76.201)	(85.990)
Otros gastos de explotación ⁽²⁾ Altres despeses d'explotació ⁽²⁾ Other operating expenses ⁽²⁾	(58.665)	(57.741)	(58.929)
Valor añadido Valor afegit Added value	92.475	98.046	102.026
Personal Personal Personnel	(39.536)	(39.380)	(40.253)
Amortizaciones Amortitzacions Depreciation	(16.240)	(15.649)	(15.201)
Provisiones de circulante ⁽²⁾ Provisions de circulant ⁽²⁾ Provisions ⁽²⁾	(136)	(578)	(294)

(1) El importe de otros ingresos de explotación recoge la venta de energía y los trabajos realizados por la empresa para su activo.

(1) L'import d'altres ingressos d'explotació recull la venda d'energia i els treballs realitzats per l'empresa per al seu actiu.

(1) The other operating income amount covers energy sales and the work the company has done for its assets.

(2) El efecto correspondiente a los derechos de emisión se presenta directamente deducido de los ingresos y gastos de explotación.

(2) L'efecte corresponent als drets d'emissió es presenta directament deduït dels ingressos i despeses d'explotació.

(2) The emission allowances effect is presented directly, following the deduction of income and operating expenses.

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
Beneficio de explotación Benefici d'exploració Operating profit	36.563	42.439	46.278
Resultados financieros Resultats financers Financial income	4.004	1.901	1.699
Resultado de entidades valoradas por el método de la participación Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació Earnings of undertakings valued using the equity method	58	38	9
Beneficio antes de impuestos Benefici abans d'impostos Profit before tax	40.625	44.378	47.986
Impuesto sobre Sociedades Impost sobre Societats Income tax	(9.985)	(10.145)	(10.913)
Beneficio después de impuestos Benefici després d'impostos Net profit	30.640	34.233	37.073

El valor añadido ha crecido respecto al de ejercicios anteriores ligeramente por debajo de lo que lo han hecho las ventas, con motivo del crecimiento de precios de los consumos.

El gasto neto por amortización ha sido algo inferior al del ejercicio pasado, ya que las amortizaciones de las nuevas incorporaciones se han visto compensadas con las bajas realizadas.

Los resultados financieros, han disminuido suavemente respecto del ejercicio anterior, afectados por el efecto de la apreciación de la divisa funcional respecto de los costes de divisas con los que opera el Grupo. También ha influido la caída de la rentabilidad de los activos financieros en el marco de la política monetaria del área de los tipos de cambio de la divisa.

El valor afegit ha crescut respecte del d'exercicis anteriors lleugerament per sota del que han crescut les vendes, a causa de l'augment de preus dels consums.

La despesa neta per amortització ha estat una mica inferior a la de l'exercici anterior, atès que les amortitzacions de les incorporacions noves s'han compensat amb les baixes practicades.

Els resultats financers han disminuït lleugerament respecte de l'exercici anterior, afectats per l'efecte de l'apreciació de la divisa funcional respecte dels costos de divisas amb els quals opera el Grup. També hi ha influït la caiguda de la rendibilitat dels actius financers en el marc de la política monetària de l'àrea dels tipus de canvi de la divisa.

Added value grew slightly less than sales compared to recent years, due to increased consumer prices.

The net depreciation cost was somewhat lower than last year, as the depreciation of new equipment was offset by equipment that was put out of service.

The financial results were slightly lower than last year, caused by the appreciation of the functional currency with respect to the Group's operational currency costs. The drop in profitability of the financial assets also had an influence on the framework of currency exchange rate monetary policy.

Balances de situación

Las cuentas anuales del 2017 son comparativas a las de los ejercicios anteriores al presentarse de acuerdo a las Normas Internacionales de Información Financiera.

El “Balance de Situación” resumido y comparativo es el siguiente:

Balanços de situació

Els comptes anuals del 2017 són comparatius respecte als dels exercicis anteriors, ja que es presenten d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera.

El “Balanç de situació” resumit i comparatiu és el següent:

Balance sheets

The 2017 annual accounts are compared to those of previous years, as they are presented in accordance with International Financial Reporting Standards.

The summary and comparative “Balance Sheet” is as follows:

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
Activo Actiu Assets			
Inmovilizado material <i>Immobilitzat material</i> Fixed assets	149.316	146.078	145.543
Activos intangibles <i>Actius intangibles</i> Intangible assets	1.982	1.771	1.465
Otros activos no corrientes <i>Altres actius no corrents</i> Other non-current assets	75.025	81.840	82.709
Total activos no corrientes Total actius no corrents Total non-current assets	226.323	229.689	229.717
Existencias <i>Existències</i> Inventories	59.776	61.719	59.970
Deudores comerciales <i>Deutors comercials</i> Trade receivables	37.397	39.563	41.849
Otros activos corrientes <i>Altres actius corrents</i> Other current assets	25.464	15.267	31.365
Efectivo y medios equivalentes <i>Efectiu i mitjans equivalents</i> Cash and cash equivalents	1.080	4.092	9.874
Total activos corrientes Total actius corrents Total current assets	123.717	120.641	143.058
Total Activo Total Actiu Total Assets	350.040	350.330	372.775

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
Pasivo			
Passiu			
Liabilities			
Total patrimonio neto	235.955	252.885	254.184
Total patrimoni net			
Total net equity			
Deudas con entidades de crédito y otros pasivos financieros	53.273	43.923	61.373
Deutes amb entitats de crèdit i altres passius financers			
Long-term bank debt			
Otros pasivos no corrientes	5.859	6.245	6.268
Altres passius no corrents			
Other non-current liabilities			
Total pasivos no corrientes	59.132	50.168	67.641
Total passius no corrents			
Total non-current liabilities			
Deudas con entidades de crédito	12.237	10.851	10.891
Deutes amb entitats de crèdit			
Short-term bank debt			
Acreedores comerciales	29.083	24.046	27.090
Creditors comercials			
Trade payables			
Otros pasivos corrientes	13.633	12.380	12.969
Altres passius corrents			
Other current liabilities			
Total pasivos corrientes	54.953	47.277	50.950
Total passius corrents			
Total current liabilities			
Total pasivo y patrimonio neto	350.040	350.330	372.775
Total passiu i patrimoni net			
Total liabilities and net equity			

En la línea de “Otros activos corrientes”, el aumento se debe al importe aplicado a inmovilizados y depósitos en las operaciones del ejercicio.

En la línea d’“Altres actius corrents”, l’augment és degut a l’import aplicat a immobilitzats i dipòsits en les operacions de l’exercici.

The increase in the “Other current assets” line is due to the amount spent on fixed assets and deposits in the year’s operations.

La evolución de la estructura financiera a cierre de cada ejercicio es la siguiente:

L'evolució de l'estructura financera al tancament de cada exercici és la següent:

The evolution of the financial structure at year end is as follows:

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros		
	2015	2016	2017
Endeudamiento financiero no corriente Endeutament financer no corrent Non-current financial debt	53.273	43.923	61.373
Endeudamiento financiero corriente Endeutament financer corrent Current financial debt	12.237	10.851	10.891
Tesorería e inversiones financieras temporales Tresoreria i inversions financeres temporals Cash and current financial investments	(19.020)	(16.311)	(37.955)
Inversiones financieras LP Inversions financeres LT LT financial investments	(70.195)	(77.751)	(79.034)
Endeudamiento financiero neto total Endeutament financer net total Total financial debt	(23.705)	(39.288)	(44.725)

Y sus principales ratios son:

I les seves ràtios principals són:

And its main ratios are:

	En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros		
	2015	2016	2017
% Patrimonio neto s/pasivo total % Patrimoni net s/passiu total % Net equity / total liabilities	67,4%	72,2%	68,2%
% Patrimonio y pasivos no corrientes s/pasivo total % Patrimoni i passius no corrents s/passiu total % Non-current equity and liabilities / total liabilities	84,3%	86,5%	86,3%
Necesidades operativas de fondos (NOF) Necessitats operatives de fons (NOF) Working capital requirements (WCR)	61.981	67.908	65.045
Fondo de maniobra Fons de maniobra Working capital	68.764	73.364	92.108

El patrimonio neto total ha sido superior al del ejercicio anterior a pesar del elevado importe destinado a la adquisición de acciones propias durante el ejercicio y de los dividendos distribuidos.

El patrimoni net total ha estat superior al de l'exercici anterior malgrat l'elevat import destinat a l'adquisició d'accions pròpies durant l'exercici i els dividendes distribuïts.

The total net equity was higher than for the previous year despite the large amount spent on acquiring treasury shares during the year and the dividends paid.

La posición financiera neta consolidada a cierre de 2017, que incluye los intereses implícitos y de la que están deducidos los importes de las citadas adquisiciones de acciones propias, se ha situado en 44,7 millones de euros, importe ligeramente superior al del ejercicio anterior.

La posició financera neta consolidada al tancament del 2017, que inclou els interessos implícits i de la qual estan deduïts els imports de les adquisicions d'accions pròpies esmentades, s'ha situat en 44,7 milions d'euros, xifra lleugerament superior a la de l'exercici anterior.

The net consolidated financial position at the end of 2017, which includes implicit interest and from which the amount of said treasury share acquisitions have been deducted, stands at 44.7 million euros, slightly higher than the previous year.

Estados de flujos de efectivo**Estats de fluxos d'efectiu****Cash flow statements**

El estado de flujos de efectivo de los últimos tres ejercicios es el siguiente:

L'estat de fluxos d'efectiu dels tres últims exercicis és el següent:

The cash flow statements for the last three years are as follows:

En miles de euros / En milers d'euros / In thousand euros

	2015	2016	2017
A) Flujos de efectivo de las actividades de explotación	37.096	39.857	51.982
A) Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació			
A) Cash flows from operations			
1. Efectivo generado por las operaciones	40.524	45.486	59.601
1. Efectiu generat per les operacions			
1. Cash generated from operations			
2. Otros flujos de efectivo de las actividades de explotación	(3.428)	(5.629)	(7.619)
2. Altres fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació			
2. Other cash flows from operations			
B) Flujos de efectivo de las actividades de inversión	(30.799)	(14.209)	(25.055)
B) Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió			
B) Cash flows from investment activities			
1. Pagos por inversiones (-)	(77.711)	(56.938)	(80.824)
1. Pagaments per inversions (-)			
1. Amounts paid on investments (-)			
2. Cobros por desinversiones (+)	46.912	42.729	55.769
2. Cobraments per desinversions (+)			
2. Amounts collected from disinvestments (+)			
C) Flujos de efectivo de las actividades de financiación	(5.664)	(22.636)	(21.145)
C) Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament			
C) Cash flows from financing activities			
1. Cobros (y pagos) por instrumentos de patrimonio	(2.831)	(6.493)	(28.331)
1. Cobraments (i pagaments) per instruments de patrimoni			
1. Receipts (and payments) for equity instruments			
2. Cobros (y pagos) por instrumentos de pasivo financiero	4.514	(7.675)	17.366
2. Cobraments (i pagaments) per instruments de passiu financer			
2. Receipts (and payments) for financial liability instruments			
3. Pagos por dividendos (netos)	(7.347)	(8.468)	(10.180)
3. Pagaments per dividendos (nets)			
3. Dividends paid out			
D) Aumento / (disminución) neta del efectivo o equivalentes	633	3.012	5.782
D) Augment / (disminució) neta de l'efectiu o equivalents			
D) Net increase / (decrease) in cash or cash equivalents			
E) Efectivo y equivalentes al inicio del periodo	447	1.080	4.092
E) Efectiu i equivalents a l'inici del període			
E) Cash and cash equivalents at beginning of year			
F) Efectivo y equivalentes al final del periodo	1.080	4.092	9.874
F) Efectiu i equivalents al final del període			
F) Cash and equivalents at end of year			

El flujo de efectivo de las actividades de inversión en 2017 ha sido superior respecto al de 2016, en gran parte por la inversión realizada en activos financieros juntamente con las inversiones en activos fijos.

Los pagos por dividendos, que han ascendido a un importe bruto de 11,5 millones de euros, se presentan, a los efectos del estado de flujos de efectivo, netos de retención fiscal.

El flux d'efectiu de les activitats d'inversió del 2017 ha estat superior respecte del de l'any 2016, en gran part per la inversió feta en actius financers juntament amb les inversions en actius fixos.

Els pagaments per dividends, que han tingut un import brut d'11,5 milions d'euros, es presenten, a l'efecte de l'estat de fluxos d'efectiu, nets de retenció fiscal.

The cash flow for investment activities in 2017 was higher than in 2016, in large part due to the investment made in financial assets and investments in fixed assets.

Dividend payments, for a gross amount of 11.5 million euros, are presented net of the withholding tax for the purpose of cash flow statements.

